МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту

“_____” _____ 2023 р.

Зав. кафедри, д.е.н., професор

_____ **Мельник Л.Ю.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У СФГ "ОБРІЙ" ЗВЕНИГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виконала – студентка 2 курсу, групи 22 м-о

освітньої програми «Облік і оподаткування»

спеціальності 071 Облік і оподаткування

Мушенко Руслана Володимирівна

Науковий керівник – к.е.н., доцент

Аніщенко Галина Юріївна

Умань – 2023

Реферат

на кваліфікаційну роботу магістра: «Облік і контроль зносу (амортизації) необоротних активів у СФГ "Обрій" Звенигородського району Черкаської області» студентки факультету економіки і підприємництва Уманського національного університету садівництва
Мушенко Руслани Володимирівни

Актуальність теми зумовлена тим, що амортизація є предметом особливої уваги в бухгалтерському обліку, адже як облікова категорія, вона одночасно виступає як витрати виробництва та як джерело відтворення. Оскільки правильне нарахування амортизації є невід'ємною складовою ефективної діяльності підприємства, то для забезпечення такої діяльності необхідним є створення чіткої системи внутрішнього контролю за діяльністю суб'єктів господарювання, яка включає в себе і контроль амортизації. Усе це свідчить про відповідність теми кваліфікаційної роботи вимогам актуальності та корисності проведених досліджень.

Кваліфікаційна робота базується на аналізі даних конкретного сільськогосподарського підприємства у формі фермерського господарства та теоретичного матеріалу наукових праць, фахових статей та законодавчих актів з даної проблеми. Структурно робота складається з трьох розділів. Основний обсяг роботи становить сторінок. Робота містить 9 рисунків, 16 таблиць, а також 14 додатків. Кількість використаних джерел становить 72 найменування.

Мета даної кваліфікаційної роботи магістра полягає у дослідженні теоретико-методичних та практичних аспектів обліку амортизації необоротних активів, а також розробці рекомендацій щодо їх вдосконалення у сільськогосподарському фермерському підприємстві "Обрій" Звенигородського району Черкаської.

Перший розділ – теоретичний. У ньому висвітлено теоретико-методичні основи обліку, контролю і аналізу зносу (амортизації) необоротних активів шляхом розкриття сутності, обліково-економічного змісту зносу, а також нормативно-правового регулювання й проблем обліку і контролю зносу необоротних активів.

Другий розділ – практичний, у якому охарактеризовано фінансово-економічний стан підприємства та охарактеризовано стан облікової політики підприємства в частині зносу необоротних активів.

Третій розділ – проектний і висвітлює шляхи удосконалення обліку і контролю зносу (амортизації) необоротних активів з врахуванням специфіки облікової роботи підприємства.

Резюме: у кваліфікаційній роботі магістра на прикладі СФГ "Обрій" Звенигородського району Черкаської досліджено стан обліку і контролю зносу (амортизації) необоротних активів.

Ключові слова: знос, амортизація, необоротні активи, основні засоби, облік, внутрішній контроль, інвентаризація.

Summary: In the master's qualification work on the example of the Agricultural farm "Obriy" of Zvenigorod district of Cherkasy the accounting and control over depreciation (amortization) of non-current assets were investigated.

Keywords: depreciation, amortization, non-current activated, fixed assets, accounting, internal control, inventory.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ і КОНТРОЛЮ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

2.1. Аналіз економічного і фінансового стану підприємства та аналіз зносу (амортизації) його необоротних активів

2.2. Облікова політика підприємства та стан обліку і контролю зносу (амортизації) необоротних активів

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Основні засоби є невід’ємною частиною майна чи не кожного суб’єкта господарювання. Коли установа використовує економічні вигоди, втілені в цих основних засобах, їх залишкова вартість зменшується. Знос основних засобів та амортизація дає змогу правильно відобразити їх вартість. Амортизація є предметом особливої уваги в бухгалтерському обліку, адже як облікова категорія, вона одночасно виступає як витрати виробництва та як джерело відтворення. Оскільки правильне нарахування амортизації є невід'ємною складовою ефективної діяльності підприємства, то для забезпечення такої діяльності необхідним є створення чіткої системи внутрішнього контролю за діяльністю суб’єктів господарювання, яка включає в себе і контроль амортизації. Система внутрішнього контролю є необхідною умовою його ефективної діяльності, у межах якої доцільно виділяти не лише етапи та окремі об’єкти контролю амортизації, а й розробляти ефективну методику його проведення. В зв’язку з цим виявлення проблем обліку і контролю амортизації необоротних активів та пошук шляхів їх вирішення є досить актуальною і своєчасною задачею.

Вирішенню питань, пов’язаних з амортизацією необоротних активів у науковій літературі присвячена досить значна кількість праць вітчизняних та зарубіжних вчених: Ф.Ф. Бутинця [7], Л.В. Гуцаленко [24], Л.В. Івченко [32], Н.О. Гури [22], О.О. Любар [39], О.О. Непочатенко [48], Е.Г. Мельник [42], Пилипенка Л.М. [49], Яцишин Н.[72] та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів обліку амортизації необоротних активів, а також розробка рекомендацій щодо їх вдосконалення на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах.

Завдання дослідження полягають у необхідності:

- розкрити економічну сутність амортизації основних засобів, розглянути методи її нарахування та проаналізувати проблеми обліку і контролю амортизації необоротних активів;

- проаналізувати фінансово-економічний стан підприємства та рівень використання його основних засобів;

- дослідити особливості облікової політики підприємства щодо обліку та контролю амортизації основних засобів в умовах конкретного підприємства;

- запропонувати шляхи вдосконалення теоретичних та практичних основ обліку та контролю амортизації основних засобів.

Об'єктом дослідження є процес обліку та контролю амортизації необоротних активів та аналізу їх стану на підприємстві. Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних положень щодо обліку, аналізу та контролю амортизації необоротних активів на приватному підприємстві «Валентина», що спеціалізується на виробництві сільськогосподарської продукції.

Інформаційно-методологічною основою досліджень кваліфікаційної роботи стали законодавчі, нормативно-правові акти, статистичні дані в галузі сільського господарства, публікації у періодичних виданнях, автореферати, монографії та матеріали науково-практичних конференцій з питань обліку необоротних активів в сільськогосподарських підприємствах, зокрема, з питань амортизації необоротних активів, а також звітна документація, матеріали первинного обліку, дані річних звітів приватного підприємства «Валентина» за 2018-2022 роки.

У процесі дослідження використовувалися загальнонаукові і спеціальні методи економічного аналізу: аналіз і синтез, індукція і дедукція, теоретичного узагальнення і порівняння, рядів динаміки, відносних і середніх величин, кореляційно-регресійний метод.

РОЗДІЛ І
ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

У сучасних умовах ринкової економіки одними із головних завдань суспільства є збереження, технічне переозброєння та розвиток матеріально-технічної бази виробництва в подальшому, найголовнішою складовою якої є необоротні активи, які у вартісній формі являють собою основний капітал і належать різним господарчим суб'єктам. Завданням розвитку агропромислового виробництва є збільшення його ефективності і більш повного використання внутрішньогосподарських резервів. Необхідною умовою цього є раціональне використання основних засобів і виробничих потужностей.

Величина необоротних матеріальних активів на аграрних підприємствах залежить від умов і масштабів виробництва. Вартість основних засобів на підприємствах – десятки і сотні мільйонів гривень. Якщо врахувати величезне фізичне та моральне спрацювання основних засобів (як наслідок низької інвестиційної активності), то проблема зрушень у складі валового внутрішнього продукту в бік істотного підвищення капіталізації економіки на основі інвестиційних технологій стає найголовнішою для успішного економічного та соціального розвитку країни. Вихід з кризи можливий тільки в результаті нормалізації інвестиційного процесу. Прибуток і амортизаційний відрахування є нині головним інвестиційним джерелом підприємств. Проте їх обсяги не можна назвати достатніми. Тому нині галузь не спроможна за рахунок власних засобів шахт та розрізів компенсувати значний дефіцит державної фінансової підтримки капітального будівництва, реконструкції і технічного переозброєння.

Одним із основних напрямів удосконалення роботи аграрної промисловості є забезпечення ритмічності роботи технологічних комплексів та скорочення часу простоїв сільськогосподарського обладнання. Цей напрям здійснюють, на

створенні інформаційно-аналітичного забезпечення і впровадженні на цій основі автоматизації процесів вирощування і збору врожаю.

Амортизація, як економічна категорія, набула особливого значення у період становлення акціонерних відносин і залишається актуальною до сьогодні. Як змінювалися думки вчених щодо визначення поняття «амортизація» узагальнено на рис. 1.1.

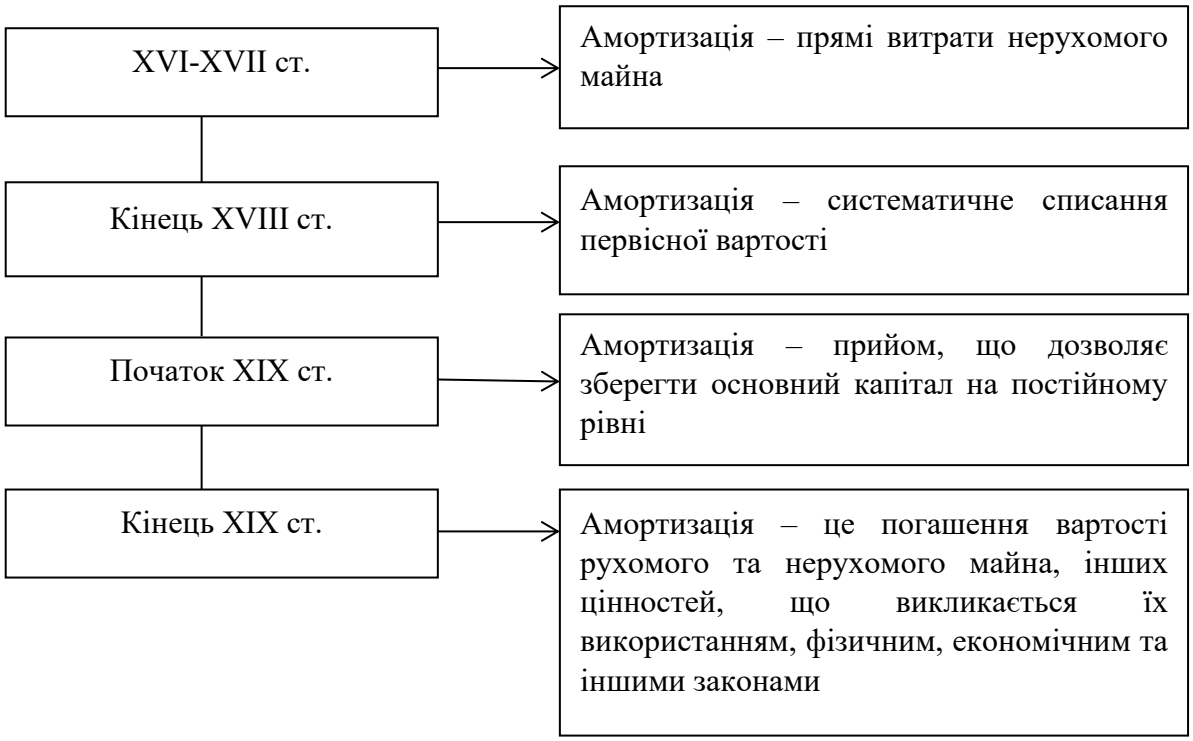

Рис. 1.1. Еволюція поняття «амортизація»

Класична економічна теорія зазначає, що термін «амортизація» походить від латинського «amortisatio» – процес поступового перенесення вартості основних засобів на продукт, що виготовляється з їх допомогою. Для заміщення зношеної частини основних засобів виробництва підприємства роблять амортизаційні відрахування, тобто відрахування певних грошових сум відповідно до розмірів фізичного і морального зносу засобів виробництва. Амортизаційні відрахування використовуються для повного відтворювання зношених основних фондів (на реновацію), а також для їх часткового відшкодування (на капітальний ремонт і модернізацію). [34, С. 170].

Вважаємо, що економічно обґрунтованим є таке визначення: “ Знос – це втрата фізичних і моральних якостей або техніко-економічних властивостей основних засобів й інших необоротних матеріальних активів, і як внаслідок, втрата його вартості”. Отже, знос визначають здебільшого терміном служби об’єктів, і на його величину впливають інтенсивність використання, агресивність середовища, кліматичні умови, правові та інші обмеження. Споживча вартість засобів праці, що лежать в основі процесу зносу, зменшується під дією двох суттєвих проявів суспільного процесу відтворення: фізичного (матеріального) і морального зносу.

Згідно концепції О. Шмаленбаха, амортизація – засіб нарахування і списання витрат. Прихильники динамічної концепції балансу вважали, що метою амортизації є не відновлення капіталу, а відображення його знецінення, демонстрація зниження вартості основного засобу або розподілу витрат, пов’язаних з придбанням основного засобу по роках його терміну служби, єдино правильним вважали нарахування амортизації від історичної вартості [28, С. 175].

Прихильники статичної концепції балансу розглядали амортизацію як засіб реновації і вважали, що її завданням є акумуляція засобів, достатніх для покриття нової відновної вартості. Оскільки ця вартість міняється, то слід міняти і величину амортизації, і нараховувати її відповідно від відновної вартості [28, С. 176]. Таким чином, згідно статичної концепції балансу амортизація є декапіталізацією балансової вартості об’єкту і служить утворенню фонду реновації, а динамічною – декапіталізацію первісної вартості. В цьому випадку мова йде про знос, регулятив, перенесення вартості.

Фізичний знос основних засобів – це їх матеріальне зношення, під впливом якого вони перестають задовольняти вимоги до них, а це своєю 48 чергою, призводить до часткової втрати вартості засобів. На фізичне зношення основних засобів та інших необоротних матеріальних активів під час їх роботи впливає ряд факторів, залежних від якості засобів, та пов’язаних із організацією їх обслуговування й умовами експлуатації.

Таблиця 1.1

Трактування сутності поняття «амортизація»

Стародавній світ [68]	Амортизація – знос (занепад) знецінення майна, величина якого визначена експертним шляхом.
Вітрувій [27]	Амортизація як «ціна минулого року».
Ж. Рішар [61]	Амортизація – це «будь-якачасткова втрата вартості майна…»
Ж. Саварі [72]	Перше тлумачення амортизації, пов'язане зі знеціненням, а саме йде мова про те, щоб знижувати ціну товарів, які вийшли з моди.
Дж. Мейр [45]	Теоретичне обґрунтування амортизації як зменшення вартості при суміжних переоцінках. Рахунок «Інвентар» – результатний.
А. І. Гуляєв [15]	Амортизація як «щорічнесписаннявартості майна на збиток».
Р. Фішер [8]	«Амортизація – це збиток, який виникає в результаті знецінення об'єкту і його слід розподіляти по роках терміну служби майна, що амортизується».
Д. Швенвандт [35]	«Різниця між ціною придбання і матеріальною вартістю є збиток, який слід щорічно списувати за допомогою амортизації».
А. К. Рощаховський [28]	Знос (амортизаційний капітал) «є тією сумою, на яку протягом періоду зменшився реальний основний капітал». Амортизація (поновлювальний фонд) «виражає суму реальних цінностей, накопичену в активі для заповнення втрати вартості майна».
Е. Е. Сіверс [62]	Амортизація – джерело фінансування, якийсь фонд реновації, який створюється з прибутку, служить для відновлення майна, і якому в активі відповідають грошові кошти або інші цінності.
Ф. Ляйтнер [28]	«Амортизація – частина собівартості продукції, яку слід враховувати незалежно від величини прибутку або дивідентної політики… У разі амортизації мова йде про перехідні статті і про перетворення нерухомого майна в рухоме».
Р. Пассов [7]	Амортизація – це знецінення, проведене розрахунковим шляхом.
Н.Р.Вейцман [10]	Амортизаційний капітал – це реальний капітал що «має покриття в оборотній частині активу, звідки і повинні черпатися засоби для робіт по відновленню і ремонту споруд і устаткування».
Р. Маатц [7]	Спочатку «було лише одне обґрунтування амортизації – знижена оцінна вартість, що підлягає включенню в баланс».
О. Шмаленбах [28]	Амортизація – засіб нарахування і списання витрат. Мета амортизації – не відновлення капіталу, а відображення його знецінення.
А. П. Рудановський [40]	Згідно концепції А.П. Рудановського, з однієї сторони, в пасиві балансу формується амортизаційний фонд, джерело відтворення необоротних активів, забезпечене в активі оборотними засобами. З іншого боку, в тій же сумі відображається показник, що демонструє величину зносу.

Поділ зносу на фізичний і моральний – це не однозначна класифікація. Наприклад, американські вчені Дж. Фрідман та Н. Ордуей виділяють, окрім даних видів, такі види зносу, як функціональне старіння (пов'язане зі змінами

стандартів) та економічне старіння (в результаті дії зовнішніх стосовно об'єкта факторів). Окрім того, вони вказують, що знос може бути усувним та неусувним

Для дослідження особливостей знецінення основних засобів під впливом морального зношення важливим є виділення його специфічних видів. Моральне зношення відоме у двох видах: перша форма – це коли відтворення основних фондів в сучасних умовах дешевше. У цьому випадку підприємство не зазнає фактичних збитків, але зменшується номінальна вартість основних фондів; друга форма – коли створюються нові, економічніші та продуктивніші засоби виробництва. У цьому випадку старі, але не цілком зношені основні засоби 49 виводяться з виробництва і замінюються новими. Ця форма морального зносу супроводжується тимчасовими збитками для підприємства. Використання нової техніки, замість морально застарілої, дасть економію, що значно перевершить усі витрати, пов'язані з виведенням старого обладнання. Показником, що характеризує моральне зношення основних засобів першої та другої форм, є коефіцієнт морального зносу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, показує, що найточніше сутність проблеми, що ми окреслили, відтворюють у своїх працях три групи вчених практиків: перша група вважає, що амортизація – це грошовий вираз зносу [44, 121, друга, що амортизація – це не що інше, як процес перенесення вартості зносу на собівартість продукції [105, 112], третя стверджує, що амортизація – це прийом або метод бухгалтерського обліку [202]. До того ж, така різноманітність поглядів є характерною і для сучасного періоду. Однак, не зважаючи на неоднозначне трактування цього поняття, єдиної точки зору досі нема, хоча принципово вирішити це питання важливо.

Вважаємо, що найкраще природу та зміст поняття "амортизація" розкриває таке визначення: амортизація – це спосіб поступового перенесення вартості основних засобів, які беруть участь у виробництві протягом терміну їх корисного використання на собівартість продукції і накопичення коштів для відшкодування витрат, на їх відтворення. Це визначення дає уявлення про фази кругообігу

основних засобів, якими є знос, амортизація та відшкодування. Знос й амортизація відбуваються в процесі виробничого використання активів, а відшкодування – в результаті їх створення і відновлення.

В якості узагальнення можна стверджувати, що ряд авторів ототожнюють поняття «знос» та «амортизація», однак більшість все ж схильна до думки, що ці два поняття не можна вважати однаковими, як за змістом, так і економічною сутністю. На наш погляд, не можна ототожнювати зношування і амортизацію основних засобів, під зносом необхідно розуміти суму амортизаційних відрахувань за весь період використання об'єкта, а під амортизацією - процес нарахування зносу, тобто поступове перенесення вартості майна на створення нового продукту. Зношування й амортизація – це самостійні послідовні форми руху вартості основних засобів.

Під впливом зростаючих фінансових ускладнень кошти амортизаційних відрахувань використовували часто підприємства галузі часто не за цільовим призначенням, а для фінансування оборотного капіталу. Сьогодні це питання особливо актуалізувалось і поряд із іншими факторами стримує здійснення ефективної амортизаційної політики, яка необхідна для піднесення вугільної промисловості.

Зазначимо, що згідно П(С)БО 7 «Основні засоби» [53] та МСБО 16 «Основні засоби» [44] трактування категорії «амортизація» є ідентичним та являє собою «систематичний розподіл вартості, яка амортизується протягом строку їх корисного використання (експлуатації)». За п. 21 П(С)БО 16 «Витрати» [55], амортизація є одним із економічних елементів витрат операційної діяльності . Процес її розрахунку, згідно з п. 18 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[47], базується на принципі нарахування та відповідності доходів і витрат. Згідно цього принципу, для визначення фінансового результату звітного періоду, доходи, отримані у ньому зіставляються з витратами, понесеними для отримання цих доходів.

У зв’язку з тим, що амортизаційні відрахування здійснюють щорічно за весь нормативний термін служби устаткування, часто, коли фактичні терміни

служби менші за нормативні, недоамортизовану частку їх вартості втрачають і не відтворюють у знову виробленому продукті. Унаслідок цього амортизаційні відрахування формуються в розмірі, недостатньому для відтворення засобів праці не тільки у натурально-речовинній формі, а й навіть в їх первісній вартості. Важливим економічним важелем відтворення основного капіталу є методи нарахування амортизаційних відрахувань. Від методу нарахування амортизації залежать обсяг амортизаційних відрахувань, рівень концентрації ресурсів у різні періоди функціонування основних засобів, що дає змогу 55 розглядати процес відтворення основних засобів у динаміці, враховувати фактор часу. Інформація про методи нарахування амортизації основних засобів подана у додатку А.

Важливою умовою функціонування підприємства будь-якого виду діяльності та розміру є наявність необоротних активів. Саме вид діяльності підприємства обумовлює їх кількість, а отже, рівень оновлення вартість, та ступінь зносу. З метою досконалого ведення обліку основних засобів необхідно чітко дотримуватись нормативні акти порядку нарахування амортизації та використовувати, що регламентують їх облік. Для визначення я амортизації необоротних проблемних питань нарахуванн активів необхідно, в першу чергу, визначитись з економічним змістом поняття «амортизація» та особливостями нормативного регулювання її нарахування та обліку.

За економічним змістом амортизація необоротних активів це процес (операція), який, не змінюючи в обліку фактичного відбувається виключно стану об'єктів необоротних активів. Він дозволяє статистично визначити, як часто і в якому поновлювати, замінювати чи обсязі потрібно ремонтувати такі об'єкти. Крім того, вартості необоротних активів завдяки амортизації частину можна включити до собівартості виготовленої продукції чи наданих послуг [39, С. 118].

Першим кроком до амортизації є зарахування об'єкта до складу основних засобів. У бухгалтерському обліку чіткі критерії вироблено досить для визначення амортизації об'єктів, що підлягають. Це активи, що знаходяться на підприємстві на правах власності, господарського ведення, оперативного

управління, і мають очікуваний строк корисного використання понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) [66, С. 1007].

Нарахування амортизації здійснюється протягом корисного використання об'єкта при визнанні цього об'єкта активом та встановлюється підприємством (при зарахуванні на баланс), і призупиняється при його реконструкції, модернізації, добудові, дообладнанні та консервації. Амортизація нараховується щомісяця об'єкта основних засобів, виходячи з нового строку корисного використання, починаючи з наступного місяця зміни строку корисного використання [37, с. 290].

Податковий кодекс України [52] та П(С)БО 7 «Основні засоби» [53] встановлюють такі методи нарахування амортизації: прискореного зменшення залишкової вартості; прямолінійний; зменшення залишкової вартості; кумулятивний; виробничий. При виборі методу нарахування амортизації варто звернути увагу на роль строку корисного використання основного засобу. Якщо буде перевищено строк експлуатації, то фізичне зношення настане до того, як вартість на готову продукцію основного капіталу буде перенесено. Для того, щоб визначити оптимальний строк експлуатації основного засобу, можна скористатися формулою 1.1 [32, С. 144]:

$$\text{Топт} = \sqrt{\frac{2*\text{ПВ}}{\text{С}}}, \text{ де} \qquad (1.1)$$

Топт – оптимальний строк експлуатації об’єкта основних засобів;

ПВ – первісна вартість об’єкта основних засобів;

С – щорічне ремонт основного засобу і збільшення витрат на утримання, що виникають внаслідок його фізичного зношення.

Системою обліку передбачено, що у Плані рахунків [51]для відображення у бухгалтерському обліку сум амортизації нарахованої, призначено рахунок 13 “Знос необоротних активів”.

Існує чимало невирішених проблем у сфері обліку і контролю амортизації, які потребують вирішення. Ці проблеми можна поділити на наступні групи:

- з оподаткуванням підприємств;

- з відмінностями у нарахуванні амортизації відповідно МСБО 16 та П(С)БО 7;

- зі специфічними необоротними активами та видами економічної діяльності.

Дискусійним питанням обліку амортизації основних засобів всистемі обліку на сьогодні є проблема поєднання бухгалтерського обліку та податкових розрахунків амортизаційних відрахувань. Проблема співставлення підходів до нарахування амортизації необоротних активів досліджується вітчизняними та зарубіжними науковцями-економістами з моменту набранням чинності П(С)БО 7 «Основні засоби» [53] і 8 «Нематеріальні активи» [54]. Детальний розгляд відмінностей податкових розрахунків та бухгалтерського обліку представлено на рис. 1.2.

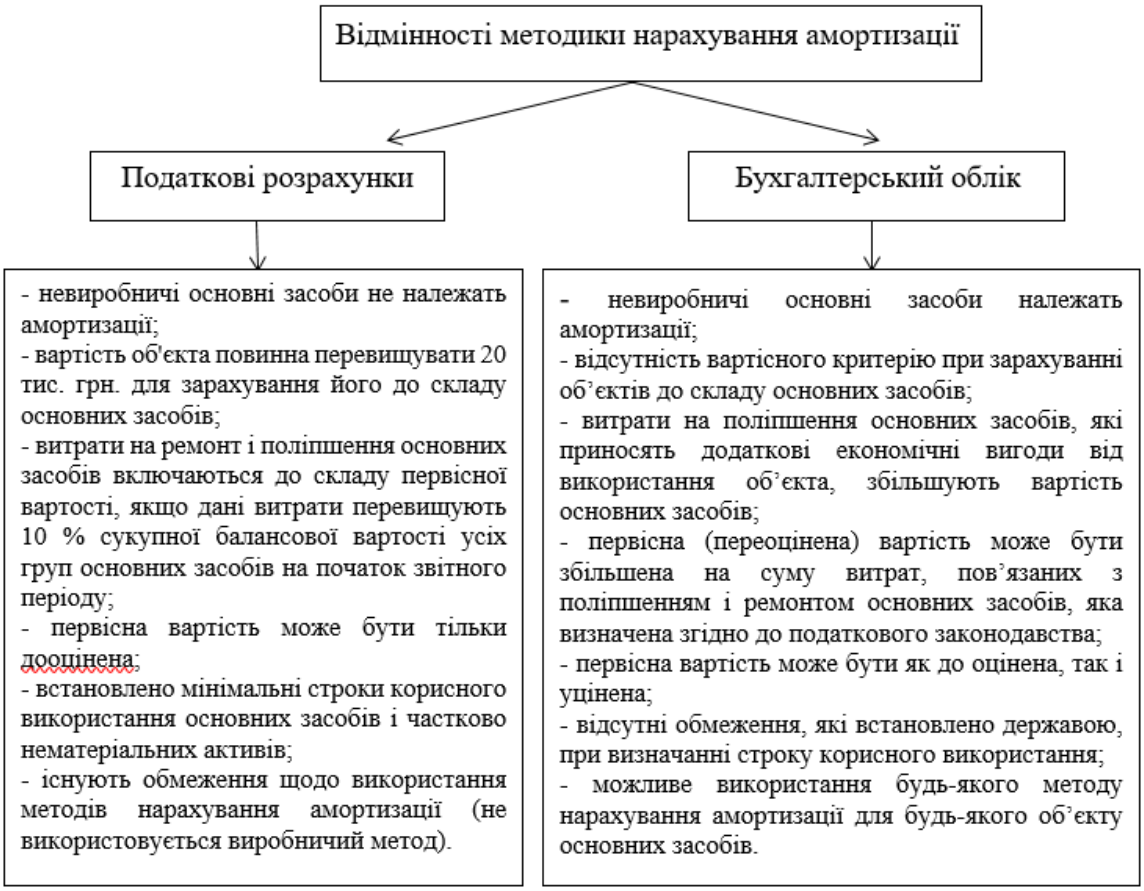

Рис.1.2. Відмінності методики нарахування амортизації у П(С)БО та ПКУ

Проблеми, у методології нарахування амортизації пов'язані з відмінностями згідно П(С)БО та МСБО є досить актуальними на сьогодні, адже в умовах

активізації інтеграційних національної процесів постає необхідність адаптації міжнародної практики, що, власне системи обліку до вимог, сприяє підвищенню прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання. Основні відмінності обліку на нарахування амортизації існують між П(С)БО 7[53] та МСБО 16[44]. Дані відмінності наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Відмінності обліку та нарахування амортизації відповідно до П(С)БО 7 [53] та МСБО 16 [44]

Ознаки	П(С)БО 7	МСБО 16
Дата початку нарахування амортизації	Амортизація нараховується, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання	Амортизацію активу починають тоді, коли він стає придатним для використання
Метод нарахування амортизації	Рекомендує п'ять методів амортизації: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий	Включає лише стислий опис трьох основних методів: прямолінійного, зменшення залишкової вартості та прискореного зменшення залишкової вартості.
Амортизація земельних ділянок	Вартість землі (земельних ділянок) не амортизується	«У деяких випадках сама земля може мати обмежений термін корисної експлуатації, тоді її амортизують методом, який відображає вигоди, що мають бути отримані від неї»
Призупинення нарахування амортизації	У період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації, припиняється нарахування амортизації основного засобу	Коли актив на використовують рекомендується «продовжувати амортизувати такий актив, поки він не буде амортизований повною мірою»

Розбіжності між цими двома стандартами можна пояснити врахуванням національних особливостей ведення обліку в Україні та пристосуванням обліку до вимог національної економіки. Вітчизняному бухгалтерському обліку

потрібно спрямувати свої пріоритети на міжнародні стандарти для приведення до єдиної системи обліку в частині нарахування амортизації, що дозволить українським підприємствам значно покращити процеси відтворення основних засобів. З переходом значної частки підприємств на МСФЗ потрібно переглянути та порівняти положення П(С)БО, МСБО та Податкового кодексу України. Це дозволить усім підприємствам працювати в однакових умовах та можливостях амортизаційної політики.

Однією з проблем, пов'язаних зі специфічними особливостями методів амортизації. Зауважимо, що незалежно від того, який із перших п'яти методів буде обрано, – застосування податкового є обов'язковим, оскільки це пов'язано із визначенням оподатковуваного прибутку підприємства, й амортизація, розрахована за ним, буде відображена у податковій декларації. Поширення податкового методу обчислення амортизації на фінансовий облік не дасть очікуваного ефекту об'єднання податкових інтересів із економічними, адже навіть за умови застосування тільки податкового методу фінансова і податкова база для визначення амортизації відрізнятимуться. Отже, обрання податкового методу обчислення амортизації для фінансових потреб не ліквідовує потреби у здійсненні двох паралельних видів обліку. Однак необхідність ведення паралельного обліку можна розглядати як 63 удосконалення методики нарахування амортизаційних врахувань. Справа в тому, що який би метод ми не обрали, облік основних засобів насправді залишається один – фінансовий, а те, що потребує від нас державна податкова адміністрація, – це вже не облік, а розрахунок із арифметичних дій.

РОЗДІЛ ІІ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

2.1. Аналіз економічного і фінансового стану підприємства та аналіз зносу (амортизації) його необоротних активів

Сільськогосподарське фермерське господарство «Обрій» (далі – СФГ «Обрій») створено у 1999 році. Зареєстроване за адресою вул. Пролетарська с. Майданецьке Тальнівського району Черкаської області. Підприємство є юридичною особою, згідно із законодавством України.

Відповідно до статуту підприємства, підприємство є приватною власністю засновника, якому належить все майно та землі підприємства. Власником господарства є Рейнюк Юрій Іванович. Має самостійний баланс, власні основні і оборотні кошти, розрахунковий та інші рахунки в банках, печатку та штамп зі своїм найменуванням.

Предметом діяльності підприємства є сільськогосподарське виробництво товарної продукції і сировини. Головною метою засновником шляхом виробництва сільськогосподарської продукції підприємства є отримання прибутку.

Серед зареєстрованих видів економічної діяльності найбільшу частку займає вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Відповідно займається вирощуванням овочів і баштанних культур до зареєстрованих видів економічної діяльності підприємство, коренеплодів і бульбоплодів, прісноводним рибництвом, оптовою торгівлею зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин, наданням в оренду сільськогосподарських машин і устаткування, виробництвом цукру.

До організаційної структури досліджуваного підприємства включено: ремонтна майстерня, машино-тракторний парк, вантажний автотранспорт, цех обслуговуючих, допоміжних та підсобних виробництв, склади, тік, олійниця.

Важливе значення для виробництва сільськогосподарської продукції мають земельні ресурси, як головний засіб виробництва. Земельні ресурси – це уречевлений об'єкт, без якого не обходиться виробництво жодних матеріальних благ, вони є найважливішим засобом і чинником розвитку сільського господарства, не зношуються та при правильному використанні здатні підвищувати свої виробничі властивості.До сільськогосподарських угідь відносять ріллю, пасовища, сіножаті, багаторічні насадження [67, С. 3]. В СФГ «Обрій» наявна лише рілля. Проведемо аналіз земельних ресурсів та ефективності їх використання підприємством у таблиці 2.1. Землекористування дане підприємство здійснює у найближчих прилеглих селах.

Таблиця 2.1

Землекористування і ефективність використання земель у СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, (+,-)	відносне, %
Площа ріллі, га	5879	6030	6011	5855	5777	-102	-1,8
Урожайність, ц/га	39,7	63,4	44,0	78,4	76,9	37,2	93,7
Виробництво валової продукції на 100 га с/г угідь, тис. грн.	482,9	692,9	589,9	828,6	822,1	339,2	70,2
Чистий прибуток на 100 га, тис. грн.	796,6	753,2	771,2	705,7	156,7	-639,9	-408,4

Аналіз даних таблиці 2.1. показав, що урожайність зросла на 93,7%. Таке зростання спричинене використанням якісного насіння, внесенням якісних добрив та поживних речовин, використанням якісної техніки та сучасних технологій при виконанні польових робіт, виконанням заходів меліорації, дотриманням термінів посіву, а також правильним чергуванням культур. Зростання валової продукції на 100 га на 70,2 % обумовлено зростанням урожайності культур, підвищенням рівня продуктивності праці, підвищенням ефективності виробництва. Спостерігається значне зменшення чистого прибутку

на 100 га на 408,4%. Така ситуація пояснюється зменшенням показника чистого прибутку, на що в свою чергу вплинуло зростання собівартості продукції і збільшення суми відрахувань з доходу.

Під валовою сільськогосподарською продукцією розуміють усю вироблену у підприємстві за рік основну та побічну продукцію рослинництва і тваринництва. Вона характеризується вартісними і натуральними показниками. Від обсягу валової продукції сільського господарства залежать економічні показники, що відображують рівень використання ресурсів виробництва, собівартість і рентабельність продукції окремих галузей, прибуток та загальну рентабельність підприємства в цілому чи його підрозділу. Динаміка валової продукції СФГ «Обрій» показано у додатку В.

Важливим чинником та одним із основних елементів, від якого залежать кінцеві результати виробництва, є трудові ресурси. Своєчасне і якісне виконання сільськогосподарських робіт в оптимальні строки, забезпечення стабільних обсягів виробництва продукції залежать, переважно, від їх наявності в усіх галузях підприємства. Динаміку чисельності та економічної ефективності використання трудових ресурсів у СФГ «Обрій» за 2018-2022 рр. наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка чисельності та економічної ефективності використання трудових ресурсів у СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, +,-	відносне, %
Середньооблікова кількість працівників, осіб	112	152	157	165	167	55	49,1
Витрати на оплату праці, тис. грн.	4404	6381	8263	10456	12245	7841	178,0
Середньорічна зарплата 1 працівника, тис. грн.	39,3	42,0	52,6	63,4	73,3	34,0	86,5
Річна продуктив-ність праці, тис. грн.	253,5	275,5	225,8	294,0	286,7	33,2	13,1

Збільшення кількості працівників на 49,1% у 2022 році відносно 2018 року спричинене збільшенням обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, додаванням до вже зареєстрованих видів економічної діяльності нових, зокрема вироблення цукру, що вимагало більшої кількості трудових ресурсів. У свою чергу збільшення кількості працівників призвело до зростання витрат на оплату праці, так у 2022 році вони сягнули 12245 тис. грн., що на 178,0% більше, ніж у 2018 році. Крім того на зростання витрат на оплату праці вплинуло і підвищення рівня мінімальної заробітної плати з 1378 грн. у 2018 році до 4173 грн. у 2022 році. Це також спричинило і підвищення рівня середньорічної зарплати на 86,5% у 2022 році порівняно з 2018. Зростання річної продуктивності праці на 13,1% в першу чергу обумовлено збільшенням обсягів валової продукції на 68,6%, адже між цими показниками існує пряма залежність.

Поліпшення використання основних засобів є одним із важливих напрямів підвищення ефективності виробництва. Характеристика цього процесу повинна супроводжуватись належною оцінкою. Для проведення кількісної оцінки використання основних засобів необхідно застосовувати систему таких показників: капіталовіддача, капіталомісткість, капіталозабезпеченість, капіталоозброєність та рентабельність. Оцінку ефективності використання основних засобів у СФГ «Обрій» наведено у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Ефективність використання основних засобів у СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, (+,-)	відносне, %
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.	18002	28727	50964	81921	113523	95521	530,6
Капіталозабезпеченість, тис. грн.	306,2	476,4	847,8	1399,2	1965,1	1658,9	541,8
Капіталоозброєність, тис. грн.	160,7	189,0	324,6	496,5	679,8	519,1	323,0
Капіталовіддача, грн.	1,57	1,45	0,69	0,59	0,42	-1,15	-300,0
Капіталомісткість, грн.	0,63	0,68	1,43	1,68	2,37	1,74	300,0
Рентабельність, %	222,5	170,7	111,5	51,3	18,0	-204,5 в.п.	Х

Зростання середньорічної вартості основних засобів на 95521 тис. грн. обумовлено збільшенням кількості основних виробничих засобів на підприємстві, зокрема, якщо у 2018 році на підприємство надійшло основних засобів на суму 2756 тис. грн., то у 2022 році їх надійшло на суму 23350 тис. грн. Показник капіталовіддачі прямо пропорційно залежить від продуктивності праці і обернено пропорційно — від її фондоозброєності, саме тому різке зростання показника капіталоозброєності на 323,0%і спричинило зниження капіталовіддачі на 300, 0%. Для підвищення фондовіддачі необхідно, щоб темпи зростання продуктивності праці випереджали темпи зростання її фондоозброєності, а в даному випадку річна продуктивність праці зросла всього лише на 13,1 %, що значно поступається зростанню капіталоозброєності. Спостерігається падіння рівня рентабельності підприємства на 204,5. Така ситуація пояснюється зменшенням чистого прибутку практично в 2 рази (2018 р. – 43140 тис. грн., 2022 р. – 20404 тис. грн.), на що вплинуло зростання собівартості продукції. Також значний вплив на рівень рентабельності має показник капіталовіддачі, який за даними проведеного дослідження також знизився.

Основним звітним документом підприємства є бухгалтерський баланс, який являє собою моментальний знімок фінансово – господарського стану підприємства на певну дату. Баланс дає змогу зробити оцінку найсуттєвіших ознак фірми. Як змінювалася розділи балансу СФГ «Обрій» показано у таблиці 2.4.

Загальна сума активів збільшилась на 172388 тис. грн. або на 142,4%. Таке зростання відбулося переважно за рахунок значного збільшення необоротних активів, зокрема сума основних засобів підприємства в абсолютному виразі зросла на 107677 тис. грн. Це відбулося унаслідок купівлі машин та обладнання для переоснащення виробництва, а також транспортних засобів для проведення робіт на полях. Водночас збільшились і оборотні активи на 94,9%. Такий приріст відбувся за рахунок збільшення запасів, а також дебіторської заборгованості. Аналіз пасивів підприємства показує, що на їх зростання значно вплинуло

збільшення власного капіталу на 199,8%, яке спричинене збільшенням суми нерозподіленого прибутку на 69,6%.

Таблиця 2.4

Динаміка розділів балансу у СФГ «Обрій» (станом на 31 грудня звітного року) тис. грн.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, +,-	відносне, %
Актив всього	121060	172685	223556	288544	293448	172388	142,4
Необоротні активи	22154	30317	54791	88859	100667	78513	354,4
Оборотні активи	98906	142368	168765	199685	192781	93875	94,9
Пасив всього	121060	172685	223556	288544	293448	172388	142,4
Власний капітал	68300	113718	160075	195744	204793	136493	199,8
Поточні зобов'язання і забезпечення	52760	58967	63481	92800	88655	35895	68,0

Фінансовий стан – це важлива характеристика підприємства, що відображає результати господарської діяльності та визначає його фінансову спроможність.Аналіз фінансового стану за даними фінансової звітності є необхідною умовою оцінки якості господарської діяльності підприємства. Аналітичні дослідження фінансової звітності підприємства надають можливість оцінити його платоспроможність і ліквідність, рівень фінансової стійкості й ділової активності, обсяги і якість дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз показників фінансового стану відображено у таблиці 2.5.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності хоч і зріс на 0,006 впродовж 2018 - 2022рр., проте все ще залишається нижчим за середній рівень цього показника, на це впливає наявність довгострокової дебіторської заборгованості, яка сформувалась під час роботи підприємства. Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився на 0,15 і до того ж значно менший за норматив, тому можна сказати, що структура балансу є не зовсім задовільною, підприємство хоч і платоспроможне, та йому не вистачає ресурсів для погашення зобов'язань.

Зростання коефіцієнта загальної ліквідності на 0,3 обумовлено приростом такої статі балансу як грошові кошти та їх еквіваленти на 623 тис. грн. За досліджуваний період часу коефіцієнт фінансової незалежності підвищився на 0,13, об'єктивною причиною цього стало збільшення власного капіталу на 199,8%. Оскільки коефіцієнт фінансової стійкості прямо пропорційно залежить від величини власного капіталу і довгострокових зобов'язань(довгострокові зобов'язання відсутні в балансі підприємства), то даний показник збігається з показником фінансової незалежності. Показник забезпеченості власними оборотними коштами протягом даного проміжку часу зріс на 0,08.

Таблиця 2.5

Показники фінансового стану СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,002	0,004	0,011	0,013	0,008	0,006
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,59	0,82	0,76	0,65	0,44	-0,15
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,87	2,41	2,65	2,15	2,17	0,3
Коефіцієнт власної платоспроможності	0,87	1,41	1,65	1,15	1,17	0,3
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,56	0,65	0,71	0,67	0,69	0,13
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,56	0,65	0,71	0,67	0,69	0,13
Коефіцієнт фінансової залежності	1,77	1,51	1,39	1,47	1,43	-0,34
Коефіцієнт фінансової напруги	1,77	1,51	1,39	1,47	1,43	-0,34
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,46	0,58	0,62	0,53	0,54	0,08

На сучасному етапі господарювання сільськогосподарські підприємства характеризується нестабільними тенденціями, причиною яких переважно залишаються складна економічна ситуація в країні, наслідки світової економічної кризи, постійні зміни в законодавчій базі, обмеженість банківського кредитування суб’єктів господарської діяльності, невисокий рівень

конкурентоспроможності та інноваційного розвитку. Саме тому актуальним є аналіз фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств [3, С. 687]. Аналіз фінансових результатів діяльності – це комплекс дій, які спрямовані на вивчення результатів діяльності підприємства за певний період часу, з метою визначення ефективності використання всіх ресурсів, виявлення можливих недоліків в управлінні цього підприємства та надання необхідної інформації для оперативного керівництва для підвищення результативності діяльності підприємства. До показників, які характеризують фінансові результати діяльності підприємства відносять валовий прибуток, чистий прибуток, собівартість продукції, сукупну рентабельність, рентабельність продукції та рентабельність власного капіталу. Аналіз показників фінансових результатів та рентабельності діяльності СФГ «Обрій» відображено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Фінансові результати та рентабельність діяльності СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, (+,-)	відносне, %
Чистий дохід, тис. грн.	101947	112860	133862	158097	151414	49467	48,5
Собівартість продукції	54397	56567	76279	108669	129074	74677	137,3
Валовий прибуток	47550	56293	57583	49428	22340	-25210	-112,8
Чистий прибуток	46832	45418	46357	41319	9049	-37783	-417,5
Рівень рентабельності виробництва, %	87,4	99,5	75,5	45,5	17,3	-70,1 в.п.	х
Рівень рентабельності власного капіталу, %	104,3	49,9	33,9	23,2	4,5	-99,8 в.п.	х
Рівень сукупної рентабельності, %	73,3	64,5	49,3	34,1	6,2	-67,1 в.п.	х

На підвищення собівартості продукції на 74677 тис. грн. або 137,3% вплинули такі фактори, як збільшення матеріальних витрат на виробництво

продукції, зокрема придбання нових машин та обладнання, збільшення використання палива, енергії, збільшення витрат на оплату праці, зростання відрахувань на соціальні заходи, а також збільшення амортизаційних відрахувань. В свою чергу зростання собівартості продукції призвело до зменшення чистого прибутку на 417,5%, адже чим більша собівартість, тим менший чистий прибуток. Також зростання собівартості спричинило зменшення рівня рентабельності виробництва на 70,1, крім того на його зменшення вплинуло падіння валового прибутку на 112,8%. Різке скорочення чистого прибутку призвело до зменшення рівня рентабельності власного капіталу на 99,8, також на такі зміни вплинуло і зростання власного капіталу на 199,8%. Рівень сукупної рентабельності також зазнав значних змін. Така ситуація обумовлена зростанням суми відрахувань з доходу, а також зменшенням чистого прибутку.

Амортизаційні відрахування входять до складу витрат підприємства, що розглядаються як витрати, які нічим не відрізняються від інших видів операційних витрат. Амортизація є немонетарною статтею витрат, тобто відповідні витрати на створення основних засобів були вже понесені підприємством раніше до початку строку реалізації проекту. Амортизація скорочує базу оподаткування податком на прибуток підприємства і даний факт впливає на потоки грошових коштів підприємства, але сама по собі амортизація не є грошовим потоком [18, С. 67]. Сума нарахованої амортизації відображається у звіті Про фінансові результати у третьому розділі «Елементи операційних витрат». Частка амортизаційних відрахувань у структурі операційних витрат відображена у таблиці 2.7.

Протягом досліджуваного періоду спостерігається збільшення величини амортизаційних відрахувань на 8583 тис. грн., оскільки амортизація на підприємстві нараховується прямолінійним методом, то на таке збільшення впливає скорочення терміну корисного використання, а також збільшення вартості, що амортизується. Частка амортизаційних витрат у структурі

операційних витрат зменшилась на 5,5, це свідчить про зношеність основних засобів підприємства.

Таблиця 2.7

Частка амортизаційних відрахувань у структурі операційних витрат у СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, (+,-)	відносне, %
Загальна сума операційних витрат, тис. грн.	77219	80959	121426	137522	140813	63594	82,4
у тому числі: амортизація, тис. грн.	1102	2033	3909	6191	9685	8583	778,9
Відсоткове співвідношення, %	1,4	2,5	3,2	4,5	6,9	-5,5 в.п.	х

Нарахування амортизації може здійснюватися з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, установлених податковим законодавством (крім випадку застосування виробничого методу).Прямолінійний метод нарахування амортизації застосовується для тих об’єктів основних засобів, які протягом всього строку експлуатації виконують приблизно постійний обсяг робіт. Завдяки рівномірності розподілу суми амортизації між обліковими періодами при використанні цього методу забезпечується зіставність собівартості продукції з доходом від її реалізації. Суму нарахованих за прямолінійним методом амортизаційних відрахувань на початок року і списаних їх в кінці року відображено в додатку Г.

Для коригування первісної вартості основних засобів та відображення їх достовірної оцінки у фінансовій звітності суми амортизаційних відрахувань відображаються в балансі підприємства. Суму амортизаційних відрахувань станом на 31 грудня звітного періоду за 2018-2022рр. показано на рисунку 2.1. У 2022 році знос становив 27186 тис. грн., що на 21,1 % більше, ніж у 2018 році. Таке зростання можна пояснити зростанням вартості, що амортизується, яка в свою чергу залежить від первісної вартості основних засобів та їх ліквідаційної

вартості, а також зменшенням терміну корисного використання основних засобів.

Потенційні можливості виробництва, його ефективність значною мірою залежать від величини і прогресивності основних виробничих засобів, їхнього технічного стану. Відповідно до цього випливає потреба в аналізі забезпеченості виробництва основними засобами, їх технічного стану і використання.

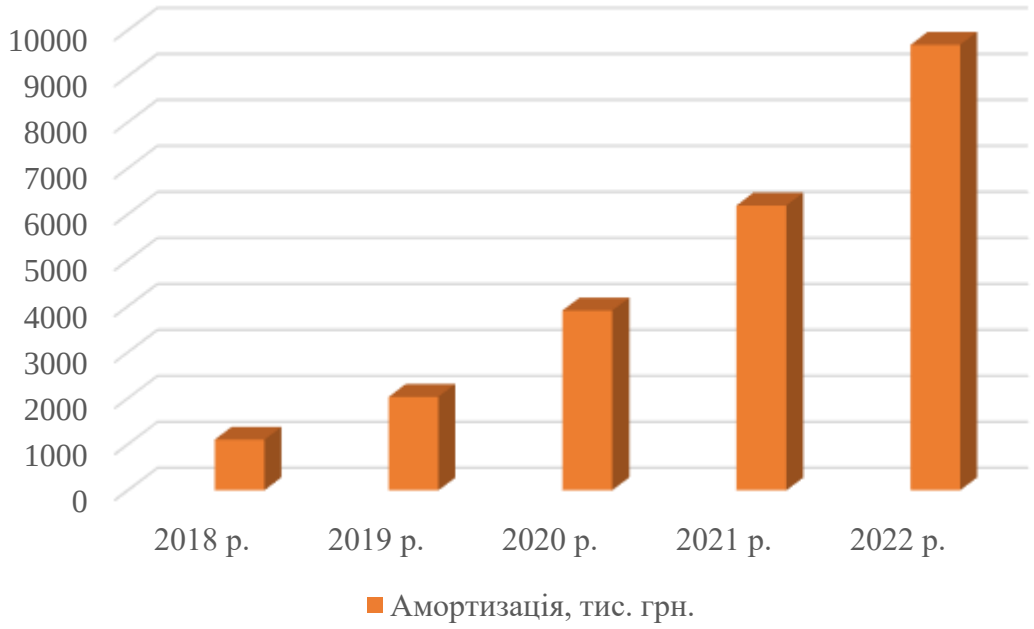

Рис. 2.1. Знос (амортизація) необоротних активів станом на 31 грудня звітного періоду

Основні засоби поділяються на виробничі і невиробничі. Виробничі основні засоби – це матеріальні блага тривалого використання, які беруть участь у виробничому процесі. Невиробничі основні засоби – це матеріальні блага тривалого використання, які не беруть участі у процесі виробництва, і є об’єктами суспільного і особистого використання.

Виробничі основні засоби поділяються на окремі групи, зокрема: а) земельні ділянки; б) капітальні витрати на поліпшення земель; в) будинки, споруди та передавальні пристрої; г) машини та виробниче обладнання; д) транспортні засоби; е) інструменти, прилади, інвентар (меблі); ж) робоча і продуктивна худоба; и) багаторічні насадження; к) інші основні засоби [13,

С. 18]. На рисунку 2.2 відображено склад і структуру основних засобів за середньорічною вартістю у СФГ «Обрій» за 2022р.

Загальна оцінка структури основних засобів дозволяє зробити висновок, що особливих структурних зрушень за досліджувані періоди не відбулося, тобто підприємство крім зазначених основних засобів не почало використовувати якихось нових. Найбільша частка у структурі основних засобів припадає на машини та обладнання близько 86%, а також на транспортні засоби – 8%, це свідчить про поліпшення підприємством своїх виробничих потужностей.

Рис. 2.2. Склад і структура основних засобів за середньорічною вартістю у СФГ «Обрій» за 2022р.

Для оцінки технічного стану основних засобів визначаються коефіцієнти зносу та придатності. Вони обчислюються на початок і кінець досліджуваного періоду. У таблиці 2.9. наведені розрахунки технічного стану основних засобів, які свідчать, що зношуваність основних виробничих засобів значно зросла, якщо на кінець 2018 року знос становив 5739тис. грн., то на кінець 2022 року він сягнув 21186 тис. грн., що більше на 2,7%. Коефіцієнт зносу у 2022 році зменшився на 0,01. Таке зменшення пояснюється зростанням вартості основних засобів на 27068 тис. грн. і є позитивним явищем, оскільки свідчить про інтенсифікацію процесів оновлення необоротних виробничих активів, що підвищує конкурентоспроможність підприємства. Спостерігається зростання коефіцієнта

придатності на 0,01, це свідчить про покращення технічного стану основних засобів.

У Примітках до річної фінансової звітності у розділі XIII «Використання амортизаційних відрахувань» рядок 1300 «Нараховано за звітний рік» пов'язаний з іншими розділами приміток.

Таблиця 2.9

Аналіз та порівняння технічного стану основних засобів СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.		2022 р.		Відхилення за рік, (+,-)	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	2018 р.	2022 р.
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	16624	19380	99989	127057	2756	27068
Знос основних засобів, тис. грн.	4637	5739	17675	21186	1102	3511
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	11987	13641	82314	105871	1654	23557
Коефіцієнт зносу	0,28	0,29	0,18	0,17	0,01	-0,01
Коефіцієнт придатності	0,72	0,70	0,82	0,83	-0,01	0,01

Цей показник відповідає сумі нарахованої амортизації нематеріальних активів та основних засобів. Оскільки у попередні роки суми капітальних інвестицій могли бути меншими, ніж суми нарахованої за ці періоди амортизації, то використано за рік може бути більшою за суму нарахованої за звітний рік амортизації, тому для заповнення даного рядка використовується інформація тільки за звітний рік. Аналіз використання амортизаційних відрахувань відображено у таблиці 2.10 та свідчить про те, що нараховані амортизаційні відрахування у 2018 і 2019 роках повністю використовувалися на відновлення або придбання основних засобів, зокрема на машини та обладнання було використано 95,3 % та 90,8 % амортизаційних відрахувань у 2018 та 2019 рр. відповідно. Згідно даних таблиці протягом 2020-2022рр. амортизаційні відрахування не використовувалися на поліпшення основних засобів, це

спричинено придбанням підприємством нової техніки та обладнання, яка поки що не потребує оновлення.

Ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств оцінюється за допомогою ефективності використання ресурсного потенціалу, в тому числі за допомогою ефективності використання основних засобів.

Таблиця 2.10

Використання амортизаційних відрахувань СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, (+,-)	відносне, %
Нараховано за звітний рік, тис. грн.	1102	2033	3909	6284	9685	8583	77,8
Використано за рік, тис. грн.	1102	2033	-	-	-	-	-
у тому числі: придбання та поліпшення основних засобів	1102	2033	-	-	-	-	-
з них машини та обладнання	1050	1846	-	-	-	-	-

Чимало вчених-економістів вважають, що показником, який найкраще демонструє ефективність використання основних засобів є амортизаційна віддача – відношення вартості валової продукції до суми амортизаційних відрахувань. Як змінювалась амортизаційна віддача у досліджуваному підприємстві показано у таблиці 2.11.

Зменшення показника амортизаційної віддачі на 20,82 обумовлено зростанням амортизаційних відрахувань на 8583 тис. грн., які в свою чергу зросли через інтенсивне використання основних засобів. Також таке зменшення можна пояснити коливаннями вартості валової продукції. Так, у 2020 році даний показник зріс на 13392,5 тис. грн. порівняно з попереднім роком, проте у наступному році спостерігається зменшення на 6324 тис. грн. Такі коливання обумовлені зменшенням виробництва валової продукції.

Таблиця 2.11

Амортизаційна віддача у СФГ «Обрій»

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відхилення	
						абсолютне, (+,-)	відносне, %
Вартість валової продукції, тис. грн.	28389,3	41781,8	35457,8	48514,1	47876,3	19487	68,64
Нараховано амортизації, тис. грн.	1102	2033	3909	6284	9685	8583	77,8
Амортизаційна віддача, грн.	25,76	20,55	9,07	7,72	4,94	-20,82	х

З метою встановлення зв'язків між показниками, які впливають на амортизаційну віддачу в умовах СФГ «Обрій» було здійснено кореляційний аналіз (додаток Д). У результаті даного аналізу сформовано залежність:

$y = -1{,}3094 - 0{,}1036x_1 + 15{,}95077x_2$, де $(R^2 = 0{,}98)$ (2.1)

y – амортизаційна віддача, грн.

x1 – частка сум зносу в операційних витратах, %

x2 – капіталовіддача, грн.

Коефіцієнт кореляції $R^2=0{,}98$, це свідчить про те, що обрані фактори впливають на результативну ознаку на 98%, тобто між ними існує сильний зв'язок. Якщо частка сум зносу в операційних витратах збільшиться на 1 відсотковий пункт, то амортизаційна віддача зменшиться на 1,6 грн., якщо капіталовіддача збільшиться на 1 грн., то результативна ознака зросте на 15,95 грн.

2.2. Облікова політика підприємства та стан обліку і контролю зносу (амортизації) необоротних активів

Облікова політика є важливим інструментом формування фінансової звітності та обов’язковим елементом фінансового обліку. Згідно з Законом

України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (стаття 8) формування облікової політики належить до компетенції власника або уповноваженого органу, який здійснює керівництво підприємством відповідно до засновницьких документів.

Облікова політика дозволяє реалізувати економічну свободу підприємства в умовах ринкової економіки. Відповідно до статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємство самостійно:

- визначає свою облікову політику;

- обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему регістрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», та з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології обробки облікових даних;

- розробляє систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій;

- визначає права працівників на підписання бухгалтерських документів;

- затверджує правила документообороту і технологію обробки 10 облікової інформації, додаткову систему рахунків і регістрів аналітичного обліку;

- може виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський облік з подальшим включенням їх показників до фінансової звітності підприємства.

Положення про облікову політику є одним з перших документів, які використовуються податковою інспекцією, аудиторськими фірмами та іншими відповідними службами при перевірці діяльності підприємства.

04.01.2022 року по господарству був виданий наказ «Про облікову політику» № 1, що є основним документом, який відображає та регламентує організацію обліку на підприємстві. Даним документом затверджується ведення бухгалтерського обліку на підприємстві відповідно до Закону України "Про

бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [56], а також з чинним НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [47].

Згідно цього наказу організацію бухгалтерського обліку здійснює бухгалтерія підприємства на чолі з головним бухгалтером Вона забезпечує дотримання на підприємстві встановлених методів бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності, організовує і контролює відображення на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій, складає графік документообігу та контролює його дотримання.

Розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії - це один із елементів організації бухгалтерського обліку. При розподілі обов'язків враховують такі фактори: важливість тієї чи іншої роботи, кваліфікація робітників, організаційна структура облікового процесу. На підприємстві бухгалтерія складається з 8 бухгалтерів, касира, економіста та головного бухгалтера. Права і обов’язки керівника, головного бухгалтера, касира та інших працівників визначені посадовими інструкціями.

Право першого підпису надається керівнику фермерського господарства, право другого підпису - головному бухгалтеру – Макарчук Валентині Григорівні. Згідно наказу «Про облікову політику» на підприємстві застосовують журнально-ордерну форму обліку з частковою автоматизацією.

Відповідно до Наказу «Про облікову політику» №1 СФГ «Обрій» використовує прямолінійний метод нарахування амортизації. Суму амортизаційних відрахувань за цим методом знаходять за формулою 2.2:

$$А = \frac{ПВ - ЛВ}{Ткв}, \text{ де} \qquad (2.2)$$

А – амортизаційні відрахування за рік;

ПВ – первісна вартість об'єкта основних засобів;

ЛВ – ліквідаційна вартість об'єкта;

Ткв – очікуваний термін корисного використання.

Облік нарахованої амортизації сільськогосподарські підприємства ведуть на пасивному рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». Серед усіх

відомих субрахунків СФГ «Обрій» використовує в обліку лише субрахунок 131 «Знос основних засобів». Відповідно до Інструкції № 291 [33] за дебетом рахунку 13 “Знос необоротних активів” відображають “зменшення суми зносу”. Таке зменшення відбувається у випадках: вибуття активу (незалежно від причини вибуття); уцінки активу, який раніше не дооцінювали; уцінки раніше дооціненогоактиву. За кредитом рахунку 13 “Знос необоротних активів” відображають суми: нарахованої амортизації;збільшення зносу необоротних активів у разі їх дооцінки. Нарахування амортизац ії відображають оборотом за кредитом рахунку 13 у кореспонденції з рахунками обліку витрат[39, С. 123]. Досліджуване підприємств для обліку витрат застосовує рахунки тільки класу 9, при нарахуванні амортизації субрахунки рахунку 13 кореспондують безпосередньо з рахунками обліку витрат діяльності. Кореспонденцію рахунку 13 відображено у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Відображення на рахунках бухгалтерського обліку зносу (амортизації) необоротних активів у СФГ «Обрій» за 2022р.

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
		Дт	Кт	
1.	Нараховано амортизацію основних засобів, пов'язаних з капітальним будівництвом	151	131	562
2.	Нараховано амортизацію основних засобів, пов'язаних з придбанням або виготовленням основних засобів	152	13	3210
3.	Нараховано амортизацію основних засобів, безпосередньо пов'язаних з виробництвом	231, 232, 233.1	13	4876
4.	Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення	91	13	872
5.	Нараховано амортизацію основних засобів адміністративного призначення	92	13	165
6.	Списано суму амортизації при вибутті основних засобів та інших необоротних активів	13	10	174

Відповідно до методичних рекомендацій щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. № 390 [57], для нарахування амортизації необоротних активів СФГ «Обрій» складає розрахунок (відомість № 4.4 с.-г.) нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом на початок року.Розрахунок використовують для визначення річної місячної сум амортизації на 1 січня. Необоротні активи об'єднують за групами та видами об'єктів, а також передбачають розподіл амортизації за об'єктами обліку. У наступні звітні періоди суму амортизації необоротних активів за січень коригують, ураховуючи зміни в їх складі за попередній місяць. При цьому щомісячно складають відомість № 4.5 с.-г. нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, які надійшли або вибули. У цій відомості зазначають вид основних засобів за класифікаційними групами та кореспондуючими рахунками, суму амортизації щодо об'єктів, що надійшли й вибули. Стосовно об'єктів, що надійшли, сума амортизації нараховується до попереднього місяця, а щодо тих, які вибули, – вираховується.

На підставі розрахунку (відомість № 4.4 с.-г.) нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів за прямолінійним методом і відомості № 4.5 с.-г. нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, які надійшли або вибули, складають відомість № 4.6 с.-г. нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів. У ній записують розподіл амортизації по об'єктах обліку, нараховану суму амортизації за минулий місяць, зміни суми амортизації по об'єктах, що надійшли й вибули, і суму амортизації, нарахованої в поточному місяці.

Синтетичний облік за рахунком 13 "Знос (амортизація) необоротних активів" доцільно вести в Журналі-ордері № 4 А с.-г. Записи за кредитом цього рахунка здійснюють на підставі відомості № 4.6 с.-г. Кредитовий оборот за рахунком 13 переносять у Головну книгу.

Інформація, відображена в облікових регістрах та Головній книзі в кінці звітного періоду узагальнюючим підсумком переноситься до форм річної фінансової звітності. У першу чергу, у ф. № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»наводиться сума нарахованої амортизації на початок і кінець звітного періоду; у ф. № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» у третьому розділі наводиться сума нарахованої амортизації за звітний період у складі елементів операційних витрат підприємства (розділ 3); особлива увага відображенню амортизації необоротних активів приділяється у ф. № 5 «Примітки до річної фінансової звітності», де у розділі XIII «Використання амортизаційних відрахувань» відображається сума нарахованої за рік амортизації необоротних активів та напрями її використання [29, С. 83]. На рисунку 2.3. схематично відображено нарахування амортизації у СФГ «Обрій» при журнально-ордерній формі обліку.

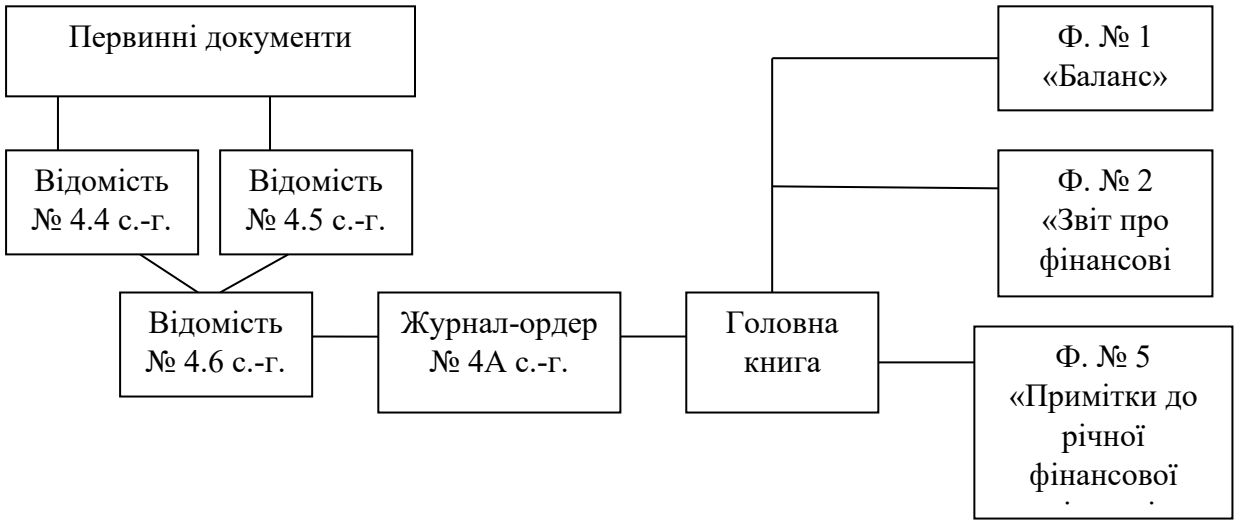

Рис. 2.3. Нарахування амортизації при журнально-ордерній формі обліку

Оскільки правильне нарахування амортизації є невід'ємною складовою ефективної діяльності підприємства, то для забезпечення цього необхідним є створення чіткої системи внутрішнього контролю за діяльністю суб’єктів господарювання, яка включає в себе і контроль амортизації. Щодо досліджуваного об’єкту обліку бухгалтерська служба здійснює контроль за [69, С. 54]:

– правильністю формуванням первісної вартості об’єктів, що підлягають амортизації;

– виявленням та попередженням фактів зарахування на баланс несправних інвентарних об’єктів, фактичний строк корисного використання яких може бути занижений від потенційно можливого;

– доцільність вибору методів нарахування амортизації та ін.

Серед усіх відомих методів внутрішнього контролю для перевірки правильності нарахування, відображення і списання амортизації на підприємстві застосовується лише інвентаризація, яка допомагає виявити порушення, що виникають в процесі здійснення господарської операції. Як проводиться інвентаризація у СФГ «Обрій» показано у Додатку Е.

За допомогою інвентаризації на підприємстві здійснюють контроль за збереженням матеріальних цінностей, коштів, виявляють предмети, які втратили свою первинну якість, інвентар і обладнання, машини та інші об'єкти основних засобів.

Під час інвентаризації необоротних активів перевіряють додержання правил утримання і експлуатації машин, обладнання, транспортних засобів, інструментів, інвентарю та ін. Особливу увагу при цьому приділяють виявленню порушень при відображенні операцій пов'язаних зі зносом (амортизацією) необоротних активів, а саме таких порушень:

– амортизація основних засобів під час їх перебування на реконструкції, модернізації, добудові, дообладнанні та консервації;

– амортизація основних засобів щоквартально, а не щомісячно;

– амортизація основних засобів після дати вибуття основного засобу;

– неправильне відображення в обліку суми нарахованого зносу та його розподілу за об’єктами обліку витрат;

– неправильне визначення строку корисного використання [25, С 19].

Виявлення таких порушень дозволяє вчасно попереджати потенційні помилки у процесі здійснення обліку операції щодо нарахування зносу та запобігати надмірним витратам діяльності підприємства.

РОЗДІЛ ІІІ
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ЗНОСУ (АМОРТИЗАЦІЇ) НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Об’єктом амортизації основних засобів є вартість, яка амортизується (окрім вартості землі і незавершених капітальних інвестицій), яка може виражатись, як первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості відповідно до п.22 П(С)БО 7 “Основні засоби”. Відповідно до п.1 ст.145 ПКУ, основні засоби та інші необоротні активи класифікуються за 16 групами, що значно наближує таку класифікацію до бухгалтерської (п.5 П(С)БО 7), складеної згідно з Державним класифікатором України “Класифікація основних фондів” в якій наведено відомі 9 груп основних засобів і 7 груп інших необоротних матеріальних активів.

Крім того ПКУ виділяє підгрупи за окремими групами основних засобів. Наприклад, в групі 3 “Будинки, споруди та передавальні пристрої” з метою оподаткування окремо виділені: будівлі; споруди; передавальні пристрої. Відповідно до п.6 підрозділу 4 розділу ХХ ПКУ, для визначення переліку об’єктів основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів за групами з метою нарахування амортизації застосовуються дані інвентаризації, проведеної за станом на 1 квітня 2011 р. Звертається увага на те, що вартість, яка амортизується, по кожному об’єкту основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів визначається як первісна (переоцінена) з урахуванням капіталізованих витрат на модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію та інших видів поліпшення, а також суми накопиченої амортизації за даними бухгалтерського обліку станом на 01.04.2011 р.

При цьому до переоціненої вартості основних засобів не включається сума дооцінки основних засобів, що проведена після 01.01.2010 р.. Враховуючи вище наведену норму, може мати місце, що загальна вартість усіх груп основних засобів за даними бухгалтерського обліку виявиться меншою, ніж загальна

вартість усіх груп основних засобів за даними податкових розрахунків на 01.04.2011 р., то в такому випадку тимчасова податкова різниця, яка виникає в результаті такого порівняння, амортизується у податкових розрахунках, як окремий об’єкт протягом трьох років за допомогою прямолінійного методу. Відповідно до п. 23 П(С)БО 7 “Основні засоби”, амортизація нараховується протягом строку корисного використання (експлуатації) об’єкта, який встановлюється підприємством (у розпорядчому акті) при визнанні цього об’єкта активом (при зарахування на баланс) і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації.

У ПКУ також визнаний такий підхід, але зазначається, що строк корисного використання об’єкта основних засобів не може бути меншим мінімально допустимого строку, встановленого для кожної податкової групи основних засобів в п.145.1 ст.145 ПКУ. В ПКУ окреслено, що строк корисного використання об’єкта встановлюється наказом по підприємству і при визначенні такого строку враховується: очікуване використання об'єкта підприємством з врахуванням його потужності або продуктивності; фізичний та моральний знос, що передбачається; правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші важливі фактори.

Строк корисного використання об’єкта основних засобів переглядається в разі зміни очікуваних економічних вигод від його корисного використання, але він не може бути меншим ніж визначено п.145.1 ст.145 Кодексу. Амортизація об’єкта нараховується, виходячи з нового строку експлуатації, починаючи з місяця наступного за місяцем зміни строку корисного використання (крім виробничого методу нарахування амортизації).

На думку Бондаря М.І. та Бабіча В.В., позитивним в податковій політиці щодо амортизації необоротних активів є те, що встановлено мінімальний строк корисного використання груп об’єктів і такий підхід доцільно застосовувати і при нарахуванні бухгалтерської амортизації. Вони вважають, що оформлення строку корисного використання (експлуатації) об’єкта наказом по підприємству, є недоцільно, оскільки в Акті приймання-передачі (внутрішнього переміщення)

основних засобів типової форми №ОЗ-1 така інформація наводиться, а акт затверджується керівником підприємства. Слід відзначити, що не існує відмінностей між відображенням в бухгалтерському обліку та податкових розрахунках операцій з нарахування амортизації основних засобів до досягнення залишкової вартості об’єкта його ліквідаційної вартості. Однак при цьому слід пам’ятати, що під час введення основних засобів в експлуатацію необхідно достовірно визначити термін їхньої експлуатації, фізичний або моральний знос на момент виведення із експлуатації, а також їхню справедливу вартість або вартість ТМЦ, які одержить підприємство від ліквідації об’єкта основних засобів. При цьому прирівняти значення ліквідаційної вартості нулю неможливо, тому що, наприклад, застосування методу зменшення залишкової вартості припускає ненульове значення ліквідаційної вартості (інакше вартість об’єкта основних засобів буде повністю амортизована протягом одного року, що порушує мінімальний строк корисного використання).

Слід відзначити, що амортизації не підлягають об’єкти основних засобів, що перебувають на реконструкції, модернізації, консервації. Важливим моментом є те, що амортизації підлягають витрати на проведення капітального ремонту, реконструкції, модернізації та інших видів поліпшення основних засобів лише при умові, що їх вартість перевищує 10 відсотків сукупності балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації на початок звітного року. При визначенні амортизації за вимогами П(С)БО таких обмежень не існує і це призводить до появи податкових різниць.

На думку Бондаря М.І. та Бабіча В.В., такий підхід обумовлює виникнення податкових різниць в сумі амортизаційних відрахувань та відхилення у визначенні вартості основних засобів. Вони зазначають, що, розглядаючи сутність ремонту, реконструкції, модернізації, слід визнати, що розмежувати однозначно такі види робіт є неможливо та пояснюють це тим, що нові види матеріалів, їх вартість та якість призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта, тобто використання підходу минулого є не актуальним, оскільки вартість капітального

ремонту на сьогодні може перевищувати вартість самого об’єкту, а перенесення його вартості на новостворений продукт здійснюється протягом наступних періодів. Отже, виникає необхідність перегляду визначення балансової вартості основних засобів з урахуванням витрат на проведення різних видів ремонту. В такому випадку, застосування вартісної межі витрат на проведення ремонту та її взаємозв’язку з вартістю об’єкту основних засобів є доцільним і більш обґрунтованим у порівнянні з існуючим підходом [1, с. 34]. Методи нарахування амортизації в податкових розрахунках повністю відповідають бухгалтерським методам, що перелічені в п.26 П(С)БО 7 “Основні засоби”, а саме: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий.

Метод амортизації на підприємстві визначається наказом про облікову політику і може переглядатися в разі зміни очікуваного способу отримання економічних вигод. Нарахування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації. Амортизація інших необоротних матеріальних активів таких, як тимчасові (не титульні) споруди, інвентарна тара, предмети прокату нараховується із застосуванням прямолінійного чи виробничого методів як в бухгалтерському обліку, так і при податкових розрахунках. Малоцінні необоротні матеріальні активи та бібліотечні фонди, відповідно до п.27 П(С)БО 7 і п.п.145.1.6 ст.145 ПКУ, мають такий самий порядок нарахування амортизації. Ідентично до основних засобів в ПКУ встановлено мінімально допустимий строк корисного використання по групах інших необоротних матеріальних активів. З метою нарахування податкової амортизації нематеріальні активи об’єднані в шість груп, по яких встановлений строк дії права користування. П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” визначає порядок нарахування амортизації нематеріальних активів в бухгалтерському обліку.

Нарахування амортизації здійснюється з урахуванням строку корисного використання (крім гудвілу) [6]. Для нематеріальних активів строк корисного використання встановлюється при визнанні цього об’єкта активом (зарахуванні

на баланс) і при цьому ураховуються строки корисного використання подібних активів, моральний знос та інші фактори.

На думку Бондаря М.І. та Бабіча В.В., мінімально допустимий строк корисного використання інших необоротних матеріальних активів доцільно використовувати при визначенні строку корисного використання з метою амортизації нематеріальних активів в бухгалтерському обліку, що обумовлюється внесенням змін до П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” [1, с. 34].

Активи з невизначеним строком корисного використання, які знаходяться на балансі підприємства – це активи щодо яких підприємством не визначено обмежень строку, протягом якого будуть одержані економічні вигоди від використання цих нематеріальних активів. Нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання в кінці кожного року оцінюються на наявність ознак невизначеності обмеження строку корисного використання та за відсутності таких обмежень встановлюється строк корисного використання. Слід зазначити, що нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється із застосуванням тих же методів, що застосовуються для нарахування основних засобів відповідно до п.п.145.1.1 ст.145 ПКУ. На відміну від основних засобів по нематеріальних активах, як правило, не можливо визначити ліквідаційну вартість об’єкта нематеріального активу.

Виключення існує відносно тільки таких активів, по яких ліквідаційна вартість може бути визначена на підставі інформації існуючого активного ринку. В кінці звітного року строк корисного використання і метод нарахування амортизації переглядаються, якщо змінюються умови використання об’єкта.

Отже, слід підкреслити, що в П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” більш деталізовано викладено порядок нарахування амортизації нематеріальних активів і більшість цих моментів доцільно враховувати для визначення податкової амортизації, однак на думку вчених економістів податкове законодавство теж містить певні важливі аспекти щодо методики амортизації нематеріальних активів, які варто враховувати в бухгалтерському обліку. Враховуючи усі вище зазначені твердження, можна виділити певні позитивні

риси у гармонізації бухгалтерського обліку та податковому законодавстві: амортизація нараховується щомісячно; майже стовідсотковий збіг у класифікації основних засобів та нематеріальних активів у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках; методи нарахування амортизації однакові у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках; амортизації основних засобів належить первісна вартість за вирахуванням ліквідаційної вартості; амортизація нараховується на протязі строку корисного використання, починаючи з місяця, що наступає за місяцем введення об'єкта основних засобів в експлуатацію і зупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, інших видів поліпшення та консервації; метод амортизації при необхідності може бути переглянуто; однаковий склад первісної вартості основних засобів у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках (зокрема включених в бухгалтерському обліку в первісну вартість витрат на демонтаж, переміщення об'єкту та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого ефективного використання). Однак крім позитивних рис, науковці виділяють і негативні риси, які виникли у ході останніх змін.

Оцінюючи діюче законодавство, слід відзначити, що процесу гармонізації бухгалтерського обліку та податкових розрахунків приділяється значна увага як вченими, так і діючим урядом, однак наявність відмінностей, що існують в методиці нарахування амортизації необоротних активів свідчить, що ще не всі проблеми вирішено.

Проведені дослідження з питань нарахування амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і нематеріальних активів та забезпечення їх системного відображення в бухгалтерського обліку та податкових розрахунках дозволяють дійти висновків, що досягнуто значного рівня гармонізації, зокрема: наявність майже стовідсоткового збігу у класифікації основних засобів та нематеріальних активів, ідентичність методів нарахування амортизації, а також вирішення багатьох спірних питань стосовно методики нарахування амортизації. Однак існують розбіжності, які можна

усунути шляхом внесення обґрунтованих змін до бухгалтерських і податкових нормативних документів, зокрема: встановивши або усунувши обмеження щодо строків корисного використання основних засобів і нематеріальних активів, а також методів нарахування амортизації; визначивши чітку регламентацію амортизації невиробничих основних засобів, а також процесу дооцінки та уцінки їх первісної вартості.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження обліку, аналізу та контролю зносу (амортизації) необоротних активів на прикладі СФГ «Обрій» нами були зроблені наступні висновки:

1. Амортизація є обліковою категорією, яка впливає на значну кількість економічних показників У сучасних умовах ринкової економіки одними із головних завдань суспільства є збереження, технічне переозброєння та розвиток матеріально-технічної бази виробництва в подальшому, найголовнішою складовою якої є необоротні активи, які у вартісній формі являють собою основний капітал і належать різним господарчим суб'єктам. Завданням розвитку агропромислового виробництва є збільшення його ефективності і більш повного використання внутрішньогосподарських резервів. Необхідною умовою цього є раціональне використання основних засобів і виробничих потужностей. Підприємства самі обирають методи нарахування амортизації виходячи з того, які основні засоби наявні на підприємстві.

2. Приватне сільськогосподарське підприємство «Валентина» є юридичною особою, яка має самостійний баланс, власні основні і оборотні активи, розрахунковий та інші рахунки в банках, печатку та штамп зі своїм найменуванням. Власником є Гондарук Василь Якович. Підприємство займається вирощуванням сільськогосподарських культур, оптовою торгівлею зерном, і кормами для тварин, наданням в оренду сільськогосподарських машин і устаткування, виробництвом цукру.

Сума власного капіталу досліджуваного підприємства у 2022р. становила 204,8 млн. грн., що на 199,8% більше ніж у 2018р. Таке зростання спричинене збільшенням суми нерозподіленого прибутку на 69,6%. Загальна сума активів підприємства збільшилась протягом 2018-2022рр. на 172,4 млн. грн., на це вплинуло значне збільшення необоротних активів, зокрема придбання основних засобів підприємства (машин та обладнання, транспортних засобів). Показник капіталовіддачі у 2022р. сягнув позначки 0,42, що на 300% менше порівняно з

2018р. Таке зменшення спричинене зростанням середньорічної вартості основних засобів на 530,6%. Падіння рівня рентабельності підприємства на 204,5 пояснюється зменшенням чистого прибутку практично в 2 рази (2018 р. – 43140 тис. грн., 2022 р. – 20404 тис. грн.), на що в свою чергу вплинуло зростання собівартості продукції.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 0,006 впродовж 2018 -2022рр., проте все ще залишається нижчим за середній рівень цього показника, на це впливає наявність довгострокової дебіторської заборгованості. Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився з 0,59 у 2018р. до 0,44 у 2022р. і до того ж значно менший за норматив, тому можна сказати, що структура балансу є не зовсім задовільною, підприємство хоч і платоспроможне, та йому не вистачає ресурсів для погашення зобов'язань.

3. Аналіз технічного стану досліджуваного підприємства показує, що коефіцієнт зносу у 2022 році зменшився на 0,01. Таке зменшення пояснюється зростанням вартості основних засобів на 27068 тис. грн. і є позитивним явищем, оскільки свідчить про інтенсифікацію процесів оновлення необоротних виробничих активів, що підвищує конкурентоспроможність підприємства. Спостерігається зростання коефіцієнта придатності на 0,01, це свідчить про покращення технічного стану основних засобів. Зменшення показника амортизаційної віддачі на 20,82 обумовлено зростанням амортизаційних відрахувань на 8583 тис. грн., які в свою чергу зросли через інтенсивне використання основних засобів.

Коефіцієнт кореляції, встановлений в результаті проведеного кореляційного аналізу, складає R^2=0,98, що свідчить про щільний зв'язок та вплив обраних факторів на амортизаційну віддачу на 98%. Якщо частка сум зносу в операційних витратах збільшиться на 1 відсотковий пункт, то амортизаційна віддача зменшиться на 1,6 грн., якщо капіталовіддача збільшиться на 1 грн., то результативна ознака зросте на 15,95 грн.

4. Нарахування амортизації здійснюється з урахуванням строку корисного використання (крім гудвілу) [6]. Для нематеріальних активів строк корисного

використання встановлюється при визнанні цього об’єкта активом (зарахуванні на баланс) і при цьому ураховуються строки корисного використання подібних активів, моральний знос та інші фактори.

На думку Бондаря М.І. та Бабіча В.В., мінімально допустимий строк корисного використання інших необоротних матеріальних активів доцільно використовувати при визначенні строку корисного використання з метою амортизації нематеріальних активів в бухгалтерському обліку, що обумовлюється внесенням змін до П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” [1, с. 34].

5. Активи з невизначеним строком корисного використання, які знаходяться на балансі підприємства – це активи щодо яких підприємством не визначено обмежень строку, протягом якого будуть одержані економічні вигоди від використання цих нематеріальних активів. Нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання в кінці кожного року оцінюються на наявність ознак невизначеності обмеження строку корисного використання та за відсутності таких обмежень встановлюється строк корисного використання. Слід зазначити, що нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється із застосуванням тих же методів, що застосовуються для нарахування основних засобів відповідно до п.п.145.1.1 ст.145 ПКУ. На відміну від основних засобів по нематеріальних активах, як правило, не можливо визначити ліквідаційну вартість об’єкта нематеріального активу.

6. Виключення існує відносно тільки таких активів, по яких ліквідаційна вартість може бути визначена на підставі інформації існуючого активного ринку. В кінці звітного року строк корисного використання і метод нарахування амортизації переглядаються, якщо змінюються умови використання об’єкта.

7. В П(С)БО 8 “Нематеріальні активи” більш деталізовано викладено порядок нарахування амортизації нематеріальних активів і більшість цих моментів доцільно враховувати для визначення податкової амортизації, однак на думку вчених економістів податкове законодавство теж містить певні важливі аспекти щодо методики амортизації нематеріальних активів, які варто враховувати в бухгалтерському обліку. Враховуючи усі вище зазначені

твердження, можна виділити певні позитивні риси у гармонізації бухгалтерського обліку та податковому законодавстві: амортизація нараховується щомісячно; майже стовідсотковий збіг у класифікації основних засобів та нематеріальних активів у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках; методи нарахування амортизації однакові у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках; амортизації основних засобів належить первісна вартість за вирахуванням ліквідаційної вартості; амортизація нараховується на протязі строку корисного використання, починаючи з місяця, що наступає за місяцем введення об'єкта основних засобів в експлуатацію і зупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання, інших видів поліпшення та консервації; метод амортизації при необхідності може бути переглянуто; однаковий склад первісної вартості основних засобів у бухгалтерському обліку та податкових розрахунках (зокрема включених в бухгалтерському обліку в первісну вартість витрат на демонтаж, переміщення об'єкту та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого ефективного використання). Однак крім позитивних рис, науковці виділяють і негативні риси, які виникли у ході останніх змін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балдик Д.О. Формування фінансово-економічних результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. Молодий вчений: наук. журнал. 2019. № 5. С. 8-12.

2. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: навч. посіб. К: КНЕУ, 2010. 214 с.

3. Бержанір І.А., Вінницька О.А., Гвоздєй Н.І. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Молодий вчений: наук. журнал. 2021. № 2 (54). С. 682-686.

4. Білик В. Є. Амортизаційна політика як складова облікової політики підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. 2022. № 1. С. 52-55

5.Бойко Л. І. Шляхи удосконалення обліку амортизації основних засобів. «Бізнес-навігатор»: наук.-вир. журнал. 2013. № 1(30). С. 67-72.

6. Бондар М.І., Бабіч В.В. Амортизація необоротних активів: облік та оподаткування. Вісник Житомирського державного технологічного університету: зб. наук. пр. 2011. № 1(55). С. 33–34.

7. Бутинець Ф.Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку: навчальний посібник [для студентів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”]. Ч. І. / 117. Ж: ЖІТІ, 2009. 928 с.

8.Бухгалтерський словник//За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Ж: Рута, 2001. 224с.

9. Величко О. В. Економічна оцінка використання трудових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України: зб. наук. пр. 2019. Вип. 244. С. 171-182

10. Вейцман Р.Я. Курс счетоводства. Двойная бухгалтерия и ее применение к различным видам хозяйств. К: КНИГА, 1931. 232 с.

11. Виговська Н. Г. Проблеми обліку амортизації нематеріальних активів, шляхи їх вирішення. Вісник ЖІТІ. Серія: Економічні науки: зб. наук. пр. 1998. № 8. С. 111-114.

12. Власюк Г.В. Облік основних засобів та рекомендації щодо його вдосконалення // Держава та регіони: наук. журнал. 2010. № 5. С. 126-129.

13. Вовк В. Основні засоби: податковий та обліковий підхід. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених, студентів, аспірантів (11 червня 2020 року). Харків: ХНАУ, 2020. С. 18-20.

14. Войтенко Т. В. Облікова політика. Податки і бухгалтерський облік: наук. журнал.2013. № 1. С.16 -22.

15. Гаврилюк Л.І. Словник нормативних економічних термінів: навчально-методичний посібник. Житомир: ЖІТІ. 2002. 184 с.

16. Гадзевич О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: навчальний посібник. К.: Кондор, 2004. 180 с.

17. Герасимук І. Г. Облік сільськогосподарських операцій з зерном у сільськогосподарських підприємствах. Бухгалтерія в сільському господарстві: наук. журнал.2019. № 19. С. 23-25.

18. Гнатюк В. А. Дослідження інструментарію аналізу операційних витрат підприємства. Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ: зб. наук. пр. 2020. № 91. С. 65-71.

19. Голов С.Ф. Дискусійні аспекти амортизації. Бухгалтерський облік і аудит: наук.-прак. журнал. 2005. № 5. С. 3–8.

20. Голозубова Ю. В. Аналіз методів нарахування амортизації та їх порівняльна характеристика. Управління розвитком №7(170) : зб. наук. робіт / редкол.: В.С. Пономаренко (гол. ред.), М.В. Афанасьєв, Н.М. Внукова [та ін.]. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. С. 111-114.

21. Граковський О. С. Амортизації основних засобів: порядок розрахунку і відображення в бухгалтерському та податковому обліку. Право знати все про податки і збори: наук. журнал. 2018. № 14. С. 12–18.

22. Гура Н.О. Економічний зміст амортизації основних засобів та проблеми її нарахування. Вісник Житомирського державного технологічного університету: зб. наук. пр. Економічні науки. Житомир, 2010. Вип. 3(53). Ч. 1. С. 73–74.

23. Гура Н.О., Мандрика Д.М. Проблемні питання нарахування амортизації необоротних активів на підприємстві. Молодий вчений: наук. журнал. 2020. № 2 (78). С. 32-35.

24. Гуцаленко Л.В. Проблемні аспекти нарахування амортизації необоротних активів. Інноваційна економіка: наук.-вир. журнал. 2014. № 1. С. 176-181.

25. Демінська А.М. Система внутрішнього контролю амортизації необоротних активів. Збірник студентських наукових праці Уманського національного університету садівництва.[м. Умань, 2020 р.] / редкол. : О.О. Непочатенко [та ін.]; відп. за вип. О. О. Непочатенко. Умань: «Візаві», 2020. Ч. 1. С. 18-19.

26. Дем’яненко М.Я. Проблеми амортизації в аграрному секторі АПК (обліково-фінансовий аспект): монографія. К.: ННЦ ІАЕ, 2009. 178 с.

27. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. 864 с.

28. Еременко Т.В. Формирование категории “амортизация” в методологи бухгалтерского учета. Соколовские чтения “Взгляд из прошлого в будущее”: доклады международной научной конференции [10-11 февраля 2012 р.]. Том 1. Спб.: Нестор-История, 2011. 472 с.

29. Єрмолаєва М. В. Амортизаційні відрахування та їх відображення в обліку і звітності. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством:

матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Частина 1 [м. Полтава, 23 квітня 2022 року]. Полтава: ПДАА, 2022. С. 81-83.

30. Заїка С.О. Аналіз виробництва валової і товарної продукції : методичні рекомендації [для студентів економічних спеціальностей]. Харків: «Міськдрук», 2012. 18 с.

31. Замрій Т.Б. Міжнародна практика та вітчизняний досвід удосконалення обліку необоротних активів. Науковий вісник Рівненського інституту "Україна": зб. наук. пр. 2010. № 1. С. 167-173.

32. Івченко Л.В. Вплив методів нарахування амортизації на фінансовий результат підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету: зб. наук. пр. 2018. Вип. 15. Ч. 1. С. 141-145.

33. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення: 12. 09.2020).

34. Козьменко С. Н., Васильева Т. А., Ярошенко С. П. Амортизация и оптимальные строки службы техники. Сумы: Деловые перспективы. 2005. 223 с.

35. КоноплицькийВ.А.,Філіна Г. І. Тлумачний словник економічних термінів. К.: МСП "Альтерпрес", 1996. 448 с.

36. Костюнік О. В. Автоматизація основних засобів. Науковий вісник Херсонського державного університету: зб. наук. пр. Херсон. 2020. Вип. 26. Ч. 2. С.128-130.

37. Лубенченко О. Організація обліку амортизації основних засобів на підприємстві. Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія: Економіка і управління. Київ. 2018. №32. С. 288-293.

38. Лучко М. Н. Складні питання в обліку основних засобів. Соціально-економічні проблеми і держава: наук.-фах. вид. 2013. Вип. 2 (9). С. 188–194.

39. Любар О.О. Амортизація: економічна сутність, особливості нарахування та відображення в бухгалтерському обліку. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2020. № 4. С. 117–131.

40. Мазурок П.П. Історія економічних вчень у запитаннях і відповідях: навч. посіб. К.: Знання,2013. 477 с.

41. Марочкіна А.М. Бухгалтерський облік за Національними стандартами: навч. посіб. Харків: Торсінг, 2002. 296 с.

42. Мельник Е.Г. Організація внутрішнього контролю ефективного використання основних засобів. Вісник Житомирського державного технологічного університету: зб. наук. праць. 2012. № 4. С. 143-145.

43. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності»: Міжнародний документ від 01.01.2012 База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення: 25.09.2020).

44. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»: Міжнародний документ від 01.01.2012 База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014#Text (дата звернення: 25.09.2020).

45. Мочерний С.В. Економічний словник-довідник Київ: Феміна, 1995. 368 с.

46. Муравицька Г. В. Міжнародний досвід та вітчизняна практика обліку основних засобів. Економічні науки. Сер. : облік і фінанси. 2013. Вип. 10(3). С. 524-530.

47. Національне (положення) стандарт бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text (дата звернення: 21.09.2020).

48. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: підручник. К: ЦУЛ, 2013. 504 с.

49. Пилипенко Л. М. Відображення морального зносу в системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вісник національного університету «Львівська політехніка»: зб. наук. пр. 2019. № 2. С.101-104.

50. Плаксієнко В. Я. Сутність зносу необоротних активів. Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Херсон, 21 травня 2021р.). Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2021. С. 247-250.

51. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text (дата звернення: 21.08.2020).

52. Податковий кодекс: закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (дата звернення: 17.10.2020).

53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. № 92 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text (дата звернення: 07.09.2020).

54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999р. № 242 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text (дата звернення: 07.09.2020).

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. № 318 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text (дата звернення: 10.09.2020).

56. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996–XIV (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (дата звернення: 12.08.2020).

57. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств: наказ Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 р. № 390 (зі змінами та доповненнями) База даних Законодавство України / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0390555-09#Text (дата звернення: 22.08.2020).

58. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2014. 260 с.

59. П'ясецька А. І. Аналіз проблематики бухгалтерського обліку основних засобів в Україні. Управління розвитком: наук. журнал. 2013. № 17. С. 41–44.

60. Рзаєв Д. О. Основні засоби підприємства: аспекти та аналіз ефективності використання. Моделювання та інформаційні системи в економіці: зб. наук. пр. 2018. № 91. С. 235-246.

61. Рішар Ж. Бухгалтерський облік: теорія і практики. К.: Книга, 2000. 160с.

62. Сіверс Е.Е. Рахівництво. К.: Книга, 1978. 276 с.

63. Солодовник Л. М. Вибір методів нарахування амортизації та раціональної амортизаційної політики підприємства. Вісник Полтавського національного технічного університету: зб. наук. пр. 2012. № 3(34). С. 202-207.

64. Ткаченко А. М. Особливості визначення показників ефективності використання основних засобів підприємства. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: зб. наук. пр. 2014. Вип. 1. Ч. 1. С. 51-55.

65. Ткаченко Н. М. Автоматизація обліку основних засобів. Облік і фінанси: наук .журнал. 2006. № 4. С. 112-116.

66. Трачова Д.М. Формування окремих елементів амортизаційної політики підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки: наук. фах. вид. 2019. Вип. 14. С. 1006-1009.

67. Чечель О. М. Стан і перспективи розвитку земельних ресурсів в Україні. Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. 2010. Вип. 1 (28). С. 1-9.

68. Шевченко В. С. Конспект лекцій з курсу «Оцінка нерухомості» (для студентів 4 курсу заочної форми навчання напряму підготовки 6.030601 Менеджмент) Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 107 с.

69.Щирська О.В. Методика внутрішнього контролю амортизації. Вісник Житомирського державного технологічного університету: зб. наук. праць. 2012. № 1. С. 53-56.

70. Яворовенко Е. В. Структура основних засобів у бухгалтерському обліку в Україні та за кордоном: аналіз та порівняння. Управління розвитком: наук. журнал. 2013. № 20 (160). С. 88-90.

71. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства. Економічний аналіз: зб. нак. праць. 2012. Випуск 10. Частина 4. С. 439-445.

72. Savary, J., Le parfait négociant, ou Instruction générale pour ce qui regarde le commerce des marchandises de France et des pays étrangers . par le sieur Jacques Savary, enrichi d'augmentations par le feu sieur Jacques Savary Des Bruslons, [puis] par M. Philémont-Louis Savary,. T. I. Date d'édition : 2020.

ДОДАТКИ

Додаток А

Методи нарахування амортизації відповідно до

П(С)БО 7 «Основні засоби» [9]

Метод амортизації	Опис
Прямолінійний	Сума амортизації визначається шляхом ділення вартості, що амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів
Зменшення залишкової вартості	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості на початок року і річної норми амортизації у відсотках
Прискореного зменшення залишкової вартості	Річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості на початок року і подвоєної норми амортизації
Кумулятивний	Річна сума амортизації визначається як добуток вартості, що амортизується, і кумулятивного коефіцієнта
Виробничий	Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного обсягу продукції (робіт, послуг) і виробничої ставки амортизації

Додаток Б

Переваги і недоліки методів нарахування амортизації

Метод амортизації	Переваги	Недоліки
Прямолінійний	Простота розрахунку, прогнозованість суми накопиченого зносу	Не враховується моральний знос та виробнича потужність активів у різні періоди експлуатації
Зменшення залишкової вартості	Швидке нагромадження зносу в перших періодах використання основних засобів	Складність розрахунку; ліквідаційна вартість основних засобів не може бути нульовою
Прискореного зменшення залишкової вартості	Враховуються особливості морального зносу	Нерівномірний розподіл сум амортизації між періодами використання
Кумулятивний	Прогнозованість і плановість накопичення сум зносу	Складний для практичного застосування
Виробничий	Дозволяє визначити конкретну участь основних засобів у виробництві та чітко перенести частину їх вартості на собівартість виробленої продукції	Непрогнозованість амортизації, складність у плануванні

Додаток В

Розрахунок виробництва валової продукції у СФГ «Обрій»

Сільськогосподарські культури	Постійна ціна за 1 ц, грн.	Кількість продукції, ц					Вартість продукції, тис. грн.				
		2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.
Рослинництво – всього	х	Х	х	х	х	х	28389,3	41781,8	35457,8	48514,1	47876,3
Пшениця озима	102,75	63842	79371	51582,4	45167	47190	6559,7	8155,4	5300,1	4640,9	4848,8
Сорго	112,78	5307	х	171	х	х	598,5	х	19,3	х	х
Кукурудза на зерно	107,27	66789	112834	61081	155908	131689,3	7164,4	12103,7	6552,2	16724,2	14126,3
Ячмінь озимий	95,40	596	х	х	х	3986	56,85	х	х	х	380,3
Ячмінь ярий	95,40	х	х	х	5112	х	х	х	х	487,68	х
Горох	106,23	х	х	х	1882	х	х	х	х	199,9	х
Цукрові буряки	39,14	35229	129485	76929,5	180086	182668	2083,4	5068	3011	7048,5	7149,6
Соняшник	284,21	27844	39935	43278,6	44868,4	42250,9	7913,5	11349,9	12300,2	12752	12008,1
Соя	236,29	10600	13885	10258,1	х	5159	2504,7	3280,9	2423,9	х	1219
Ріпак озимий	276,39	5457	6599	21169,9	24100	29466,1	1508,3	1823,9	5851,1	6660,9	8144,2

Додаток Г

Сума нарахування і списання амортизаційних відрахувань

(п.р. – початок року, в – вибуло, к.р. – кінець року)

Роки / Показники	2018 р.			2019 р.			2020 р.			2021 р.			2022 р.			Відхилення	
	п.р.	в	к.р.	п.р.	в	к.р.	п.р.	в	к.р.	п.р.	в	к.р.	п.р.	в	к.р.	Абсолютне, (+,-)	Відносне, %
Первісна вартість основних засобів - всього, тис. грн.	16624	-	19380	19380	-	38075	38075	474	63853	63853	1710	99989	99989	751	127057	107677	555,60
з них будинки та споруди	2665	-	2665	2665	-	2692	2692	-	2692	2692	-	4462	4619	-	8348	5683	213,24
машини та обладнання	13555	-	16277	16277	-	32251	32521	474	58265	58265	1710	88292	86234	751	109573	93296	573,17
транспортні засоби	404	-	404	404	-	2805	2805	-	2805	2805	-	7128	8995	-	8995	8591	2126,48
інструменти, прилади, інвентар	-	-	34	34	-	57	57	-	91	91	-	107	141	-	141	107	314,70
Амортизаційні відрахування – всього, тис. грн.	4637	-	5739	5739	-	7772	7772	197	11484	11484	93	17675	17675	174	27186	21447	373,70
з них будинки та споруди	278	-	289	289	-	307	307	-	320	320	-	335	562	-	593	304	105,19
машини та обладнання	4005	-	5055	5055	-	6901	6901	197	10318	10318	93	15969	15624	174	24308	19253	380,87
транспортні засоби	354	-	394	394	-	557	557	-	839	839	-	1353	1446	-	2229	1835	465,73
інструменти, прилади, інвентар	-	-	1	1	-	7	7	-	7	7	-	18	43	-	56	55	5500

Додаток Д

Вихідні дані для розрахунку впливу факторів на амортизаційну віддачу в СФГ «Обрій»

Роки	Амортизаційна віддача, грн.	Частка сум зносу в операційних витратах, %	Капіталовіддача, грн.
	y	x_1	x_2
2018	25,8	1,4	1,6
2019	20,6	2,5	1,5
2020	9,1	3,2	0,7
2021	7,7	4,5	0,6
2022	4,9	6,9	0,4

Розрахункові дані щодо визначення впливу факторів на амортизаційну віддачу в СФГ «Обрій»

ВЫВОД ИТОГОВ

Регрессионная статистика	
Множественный R	0,989939
R-квадрат	0,979978
Нормированный R-квадрат	0,959957
Стандартнаяошибка	1,813681
Наблюдения	5

Дисперсионныйанализ

	df	*SS*	*MS*	*F*	*Значимость F*
Регрессия	2	322,0091	161,0046	48,94593	0,020022
Остаток	2	6,578875	3,289437		
Итого	4	328,588			

	Коэффициенты	*Стандартнаяошибка*	*t-статистика*	*P-Значение*	*Нижние 95%*	*Верхние 95%*	*Нижние 95,0%*	*Верхние 95,0%*
Y-пересечение	-1,3094	6,38521	-0,20507	0,856496	-28,7827	26,16394	-28,7827	26,16394
Переменная X 1	-0,1036	0,885767	-0,11697	0,917574	-3,91475	3,707544	-3,91475	3,707544
Переменная X 2	15,95077	3,400235	4,691077	0,042562	1,320733	30,5808	1,320733	30,5808

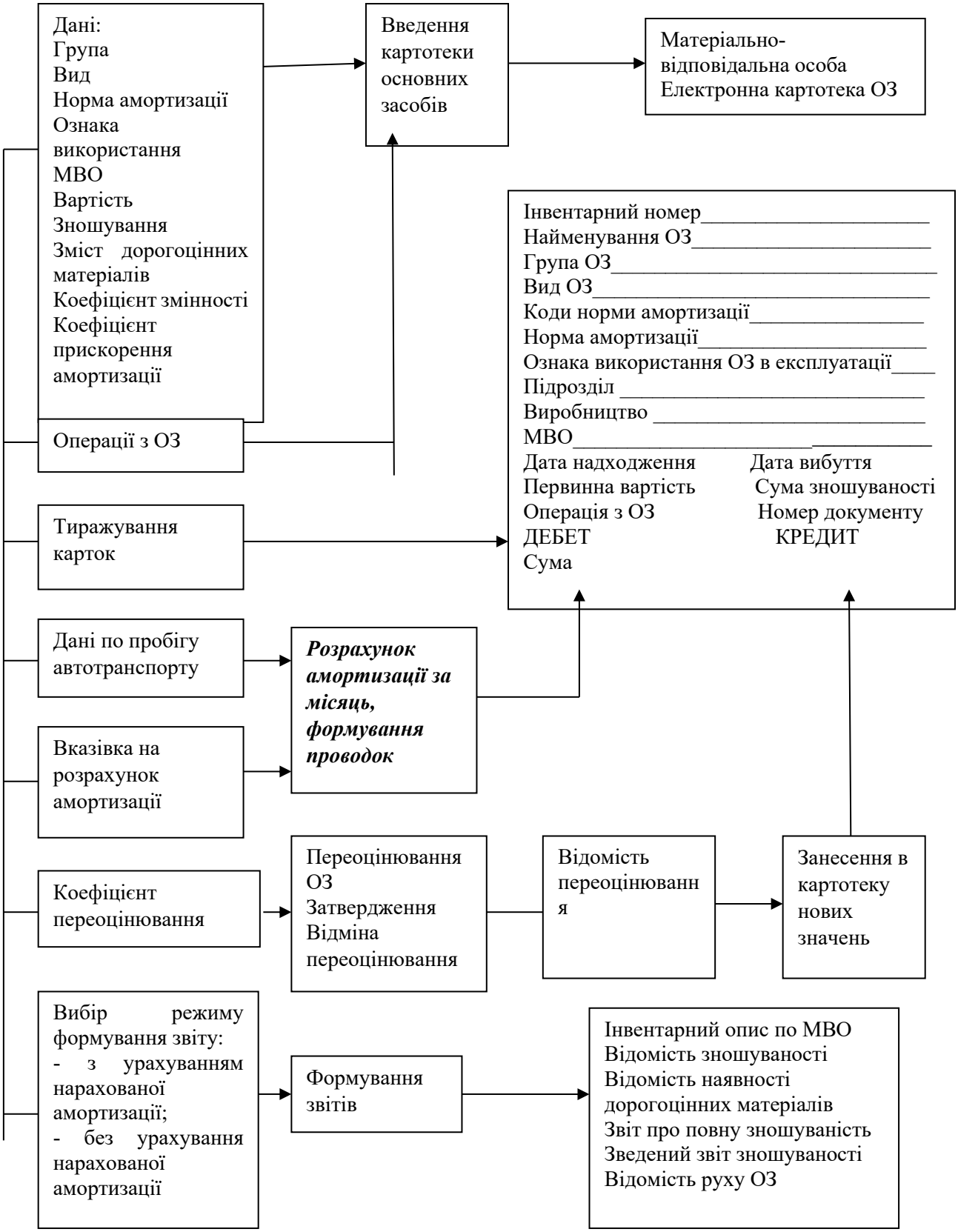
Додаток Е

Порядок проведення інвентаризації у СФГ «Обрій»

Додаток Ж

Схема автоматизованого обліку основних засобів

Додаток 3

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	3	0	0	7	2	4	6	7

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186[3] Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про наявність і рух основних засобів, амортизацію за 20_19 рік

Подають:	Термін подання
юридичні особи – підприємства – зведений звіт з урахуванням філій, представництв, інших відокремлених підрозділів - територіальномуоргануДержстату	не пізніше 28 лютого після звітного року

№ 11–ОЗ
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
24.10.2013 № 321 (зі змінами)

Респондент:

Найменування: СФГ «Обрій»

Місцезнаходження (юридична адреса): Україна

24400, Вінницька обл., Бершадський р-н, м. Бершадь, вул. Героїв України

(поштовий індекс, область / АР Крим, район, населений пункт, вулиця / провулок, площа тощо, будинок № 15 № будинку / корпусу, № квартири / офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): Україна

24462, Вінницька обл., Бершадський р-н, с.Лісниче, вул. Молодіжна

(поштовий індекс, область / АР Крим, район, населений пункт, вулиця / провулок, площа тощо, будинок № 7 № будинку / корпусу, № квартири / офісу)

Продовження додатку 3

Розділ 1. Наявність і рух основних засобів

(у фактичних цінах, тис. грн. без десяткових знаків)

Найменування виду економічної діяльності	Код за КВЕД - 2010 на рівні розділу	№ рядка	Наявність на початок року (первісна /переоцінена вартість)		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець року *(гр.2+гр.3-гр.5)*	Наявність за відрахуванням зносу (залишкова вартість)		Амортизація (знос) основних засобів за рік	Вартість основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос)
			без урахування індексації та переоцінки звітного року	з урахуванням індексації та переоцінки звітного року	усього	у т.ч. уведено в дію нових основних засобів	усього	у т.ч. ліквідовано основних засобів		на початок року	на кінець року		
А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Усього*(сума рядків за ВЕД)*		100	99989	-	23350	12789	751	287	127057	82314	99871	9511	7621
у т.ч. за ВЕД:													
Вирощування зернових культур, бобових культур, насіння олійних культур	01.11	1	99989	-	23350	12789	751	287	127057	82314	99871	9511	7621

Продовження додатку 3

Найменування виду економічної діяльності	Код за КВЕД - 2010 на рівні розділу	№ рядка	Наявність на початок року (первісна /переоцінена вартість)		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець року *(гр.2+гр.3-гр.5)*	Наявність за відрахуванням зносу (залишкова вартість)		Амортизація (знос) основних засобів за рік	Вартість основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос)
			без урахування індексації та переоцінки звітного року	з урахуванням індексації та переоцінки звітного року	усього	у т.ч. уведено в дію нових основних засобів	усього	у т.ч. ліквідовано основних засобів		на початок року	на кінець року		
А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Крім того активи, що не розподіляються за ВЕД *(рядки 150, 160, 180 – 188 не включаються у рядок 100 "Усього"):*													
Тварини		150											X
Земельні ділянки*(гр.2=гр.8, гр.7=гр.9)*		160				X		X				X	X
Незавершені капітальні інвестиції		180				X				X	X	X	X
Інвестиційна нерухомість		182											
Основні засоби, що утримуються з метою продажу		184										X	X
Довгострокові біологічні активи рослинництва		186											
Довгострокові біологічні активи тваринництва		188											

Завершення додатку 3

Розділ 2. Склад основних засобів

(у фактичних цінах, тис. грн. без десяткових знаків)

Найменування груп основних засобів	№ рядка	Наявність на кінець року
А	Б	1
Усього *(сума рядків 201÷216= ряд.100 гр.7 +ряд.150 гр.7+ряд.160 гр.7)*	**200**	127057
Земельні ділянки *(ряд.160 гр.7)*	201	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	202	-
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	203	8348
Машини та обладнання	204	109573
Транспортні засоби	205	8995
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	206	141
Тварини *(ряд.150 гр.7)*	207	-
Багаторічні насадження	208	-
Інші основні засоби	209	-
Бібліотечні фонди	210	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	211	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	212	-
Природні ресурси	213	-
Інвентарна тара	214	-
Предмети прокату	215	-
Інші необоротні матеріальні активи	216	-

ГодарукГондарук В. Я.

_____ _____

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації

(ПІБ)

Макарчук

_____ _____Макарчук В. Г._____

(ПІБ)

телефон: _+38 (04352) 57335 факс: +38 (04352) 57577 електронна пошта: _____

Додаток К

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ	3	0	0	7	2	4	6	7

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186[3] Кодексу України про адміністративні правопорушення

Звіт про наявність і рух основних засобів, амортизацію за 20_19 рік

Подають:	Термін подання
юридичні особи – підприємства – зведений звіт з урахуванням філій, представництв, інших відокремлених підрозділів - територіальномуоргануДержстату	не пізніше 28 лютого після звітного року

№ 11–ОЗ
(річна)
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держстату України
24.10.2013 № 321 (зі змінами)

Респондент:

Найменування: СФГ «Обрій»

Місцезнаходження (юридична адреса): Україна

24400, Вінницька обл., Бершалський р-н, м. Бершадь, вул. Героїв України

(поштовий індекс, область / АР Крим, район, населений пункт, вулиця / провулок, площа тощо, будинок № 15 № будинку / корпусу, № квартири / офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): Україна

24462, Вінницька обл., Бершадський р-н, с. Лісниче, вул. Молодіжна

(поштовий індекс, область / АР Крим, район, населений пункт, вулиця / провулок, площа тощо, будинок № 7 № будинку / корпусу, № квартири / офісу)

Продовження додатку К

Розділ 1. Наявність і рух основних засобів

(у фактичних цінах, тис. грн. без десяткових знаків)

Найменування виду економічної діяльності	Код за КВЕД - 2010 на рівні розділу	№ рядка	Наявність на початок року (первісна /переоцінена вартість)		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець року *(гр.2+гр.3 -гр.5)*	Наявність за відрахуванням зносу (залишкова вартість)		Амортизація (знос) основних засобів на початок року	Амортизація (знос) основних засобів на початок року	Вартість основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос)
			без урахування індексації та переоцінки звітного року	з урахуванням індексації та переоцінки звітного року	усього	у т.ч. уведено в дію нових основних засобів	усього	у т.ч. ліквідовано основних засобів		на початок року	на кінець року			
А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Усього *(сума рядків за ВЕД)*		100	99989	-	23350	12789	751	287	127057	82314	99871	17675	27186	7621
у т.ч. за ВЕД:														
Вирощування зернових культур, бобових культур і насіння олійних культур	01.11	1	99989	-	23350	12879	751	287	127057	82314	99871	17675	27186	7621

Продовження додатку К

Найменування виду економічної діяльності	Код за КВЕД - 2010 на рівні розділу	№ рядка	Наявність на початок року (первісна /переоцінена вартість)		Надійшло у звітному році		Вибуло у звітному році		Наявність на кінець року *(гр.2+гр.3 -гр.5)*	Наявність за відрахуванням зносу (залишкова вартість)		Амортизація (знос) основних засобів на початок року	Амортизація (знос) основних засобів на кінець року	Вартість основних засобів, на які повністю нараховано амортизацію (знос)
			без урахування індексації та переоцінки звітного року	з урахуванням індексації та переоцінки звітного року	усього	у т.ч. уведено в дію нових основних засобів	усього	у т.ч. ліквідовано основних засобів		на початок року	На кінець року			
А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Крім того активи, що не розподіляються за ВЕД *(рядки 150, 160, 180 – 188 не включаються у рядок 100 "Усього"):*														
Тварини		150												X
Земельні ділянки*(гр.2=гр.8, гр.7=гр.9)*		160				X		X				X	X	X
Незавершені капітальні інвестиції		180				X				X	X	X	X	X
Інвестиційна нерухомість		182												
Основні засоби, що утримуються з метою продажу		184										X	X	X
Довгострокові біологічні активи рослинництва		186												
Довгострокові біологічні активи тваринництва		188												

Продовження додатку К

Розділ 2. Склад основних засобів

(у фактичних цінах, тис. грн. без десяткових знаків)

Найменування груп основних засобів	№ рядка	Наявність на кінець року	Переоцінка (дооцінка, уцінка) первісної вартості	Переоцінка (дооцінка, уцінка) зносу	Втрати від зменшення корисності	Вигоди від зменшення корисності
А	Б	1	2	3	4	5
Усього *(сума рядків 201÷216= ряд.100 гр.7 +ряд.150 гр.7+ряд.160 гр.7)*	**200**	127057	-	-		1765
Земельні ділянки *(ряд.160 гр.7)*	201	-	-	-	-	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	202	-	-	-	-	-
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	203	8348	-	-	-	-
Машини та обладнання	204	109573	-	-	-	1765
Транспортні засоби	205	8995	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	206	141	-	-	-	-
Тварини *(ряд.150 гр.7)*	207	-	-	-	-	-
Багаторічні насадження	208	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	209	-	-	-	-	-
Бібліотечні фонди	210	-	-	-	-	-
Малоцінні необоротні матеріальні активи	211	-	-	-	-	-
Тимчасові (нетитульні) споруди	212	-	-	-	-	-
Природні ресурси	213	-	-	-	-	-
Інвентарна тара	214	-	-	-	-	-
Предмети прокату	215	-	-	-	-	-
Інші необоротні матеріальні активи	216	-	-	-	-	-

Гондарук _____ Гондарук В. Я. _____

Місце підпису керівника (власника) та/або особи, відповідальної за достовірність наданої інформації (ПІБ)

МакарчукМакарчук В.Г. _____ _____ (ПІБ)

телефон: ___+38 (04352) 57335 факс: +38 (04352) 57577 електронна пошта: _____

СФГ «Обрій»

_____

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 30072467

Додаток Л

Типова форма № ОЗ-1
Затверджена наказом Мінстату України
від 29.12.95 р. № 352

Код за УКУД **1801008**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гондарук В. Я._____
"07" __вересня__ 2020 р.

АКТ
приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів

Номер документа	Дата складання	Код особи, відповідальної за зберігання основних засобів	Код виду операції
8	07.09.2020	6743	-

Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна (балансова) вартість	Шифр		Код		Норми амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Сума амортизації (зносу) за даними переоцінки на ___ 20__ р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію (місяць, рік)	Номер паспорта
цех, відділ, дільниця, лінія		рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку		інвентарний	заводський	рахунка та об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норми амортизаційних відрахувань	на повне відновлення	на капітальний ремонт		вид	код				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ТОВ «ІКС»	СФГ «Обрій»	104	1	152	1	485540	10098	-	13	-	-	-	-	-	-	-	2022	вересень 2022	ТС 445314

На підставі наказу, розпорядження _____директора ТОВ «ІКС»_____ _____від "07" ___вересня_____ 2020 р. № 86_____

проведений огляд _____трактора МТЗ – 82.1_____, що приймається (передається) в експлуатацію від ___ТОВ «ІКС»_____

(найменування об'єкта)

В момент приймання (передачі) об'єкт знаходиться в _____м. Києві, вул. Котляревського, 45, скоад № 1 ТОВ «ІКС»_____

(місцезнаходження об'єкта)

Коротка характеристика об'єкта трактор Беларус МТЗ -82.1, потужність двигуна 81 к.с., кількість цилідрів 4, ККД вперед/назад 18/4

Продовження додатку Л

Зворотна сторона форми ОЗ-1

Об'єкт технічним умовам відповідає (не відповідає)

_____

_____

(вказати, що саме не відповідає)

доробка не потрібна (потрібна)

_____

(вказати, що саме потрібно)

Підсумки іспитів об'єкта _____під час огляду та тестування трактора дефектів не виявлено

_____

Висновок комісії _____трактор МТЗ-82.1 може використовуватися за призначенням_____

_____

_____

Додаток. Перелік технічної документації _____паспорт трактора № ТС_____ 445314_____

_____

_____

Голова комісії	головний інженер	Бондаренко
	(посада)	(підпис)
Члени комісії	головний механік	Філіпов
	(посада)	(підпис)
	механік	Грант
	(посада)	(підпис)
	бухгалтер	Ящук
	(посада)	(підпис)
Об'єкт основних засобів прийняв	директор СФГ «Обрій»	Гондарук
	(посада)	(підпис)
Здав	директор ТОВ «ІКС»	Стахова
	(посада)	(підпис)

Відмітка бухгалтерії про відкриття картки або переміщення об'єкта

"07" __вересня____ 2020 р.

Головний бухгалтер (бухгалтер) Макарчук

Макарчук В.Г.

СФГ «Обрій»

_____

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 30072467

Додаток М

Типова форма № ОЗ-1
Затверджена наказом Мінстату України
від 29.12.95 р. № 352

Код за УКУД **1801008**

ЗАТВЕРДЖУЮ
__Гондарук В. Я._____
"07" __вересня___ 2020 р.

АКТ
приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів

Номер документа	Дата складання	Код особи, відповідальної за зберігання основних засобів	Код виду операції
8	07.09.2020	6743	125

Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна (балансова) вартість	Ліквідаційна вартість	Справедлива вартість	Метод амортизації	Шифр		Код		Норми амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт	Устаткування		Сума амортизації (зносу) за даними переоцінки на ___ 20__ р. або за документами придбання	Рік випуску (побудови)	Дата введення в експлуатацію (місяць, рік)	Строк корисного використання	Номер паспорта
цех, відділ, дільниця, лінія		рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку					інвентарний	заводський	рахунка та об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норми амортизаційних відрахувань	на повне відновлення	на капітальний ремонт		вид	код					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
ТОВ «ІКС»	СФГ «Обрій»	104	1	152	1	485540	7800		прямолінійний	10098	-	13	-	-	-	-	-	-	-	2022	вересень 2022	6 років	ТС 445314

На підставі наказу, розпорядження _____директора ТОВ «ІКС»_____ _____від "07_" ____вересня_____ 2020 р. № 86

проведений огляд _____трактора МТЗ – 82.1_____, що приймається (передається) в експлуатацію від ___ТОВ «ІКС»_____

(найменування об'єкта)

В момент приймання (передачі) об'єкт знаходиться в _____м. Києві, вул. Котляревського, 45, скоад № 1 ТОВ «ІКС»_____

(місцезнаходження об'єкта)

Коротка характеристика об'єкта _____трактор Беларус МТЗ -82.1, потужність двигуна 81 к.с., кількість цилідрів 4, ККД вперед/назад 18/4

Продовження додатку М

Зворотна сторона форми ОЗ-1

Об'єкт технічним умовам відповідає (не відповідає)

_____

_____

_____

(вказати, що саме не відповідає)

доробка не потрібна (потрібна)

_____

(вказати, що саме потрібно)

Підсумки іспитів об'єкта _____під час огляду та тестування трактора_____ дефектів не виявлено _____

_____

_____

Висновок комісії _____трактор МТЗ-82.1 може використовуватися за призначенням _____

_____

_____

_____

Додаток. Перелік технічної документації _____паспорт трактора № ТС_____ 445314_____

_____

_____

Голова комісії	головний інженер	Бондаренко
	(посада)	(підпис)
Члени комісії	головний механік	Філіпов
	(посада)	(підпис)
	механік	Грант
	(посада)	(підпис)
	бухгалтер	Ящук
	(посада)	(підпис)
Об'єкт основних засобів прийняв	директор СФГ «Обрій»	Гондарук
	(посада)	(підпис)
Здав	директор ТОВ «ІКС»	Стахова
	(посада)	(підпис)

Відмітка бухгалтерії про відкриття картки або переміщення об'єкта

"07" ___вересня____ 2020 р.

Головний бухгалтер (бухгалтер) Макарчук Макарчук В. Г.

Додаток Н

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за 2022 рік

Форма № 5 Код за ДКУД **1801008**

І. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрати від зменшення корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			первісної (переоціненої) вартості	накопиченої амортизації	первісна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування природними ресурсами	010													
Права користування майном	020													
Права на комерційні позначення	030													
Права на об'єкти промислової власності	040													
Авторське право та суміжні з ним права	050													
	060													
Інші нематеріальні активи	070													
Разом	080													
Гудвіл	090													

З рядка 080 графа 14	вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності	(081) _____
	вартість оформлених у заставу нематеріальних активів	(082) _____
	вартість створених підприємством нематеріальних активів	(083) _____
З рядка 080 графа 5	вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових асигнувань	(084) _____
З рядка 080 графа 15	накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності	(085) _____

Продовження додатку Н

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка +, уцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизації за рік	у т.ч. амортизація ОЗ переданих в оренду	Втрати від зменшення корисності	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		у тому числі			
												первісної (переоціненої) вартості	зносу			одержані за фінансовою орендою		передані в оперативну оренду	
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісної (переоціненої) вартості	зносу	первісна (переоцінена) вартість	знос						первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10а	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100																		
Інвестиційна нерухомість	105																		
Капітальні витрати на поліпшення земель	110																		
Будинки, споруди та передавальні пристрої	120	4619	562						31			3729		8348	593				
Машини та обладнання	130	86234	15624	23350			751	174	8858	1472		740		109573	24308				
Транспортні засоби	140	8995	1446						783					8995	2229				
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	141	43						13					141	56				
Тварини	160																		
Багаторічні насадження	170																		
Інші основні засоби	180																		
Бібліотечні фонди	190																		
Малоцінні необоротні матеріальні активи	200																		
Тимчасові (нетитульні) споруди	210																		

Продовження додатку Н

Природні ресурси	220																		
Інвентарна тара	230																		
Предмети прокату	240																		
Інші необоротні матеріальні активи	250																		
Разом	260	99989	17675				751	174	9685	1472		4469		127057	27186				

З рядка 260 графа 14	вартість основних засобів, щодо яких існують передбачені чинним законодавством обмеження права власності	(261) _____
	вартість оформлених у заставу основних засобів	(262) _____
	залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)	(263) _____
	первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів	(264) _____
	основні засоби орендованих цілісних майнових комплексів	(2641) _____
З рядка 260 графа 8	вартість основних засобів, призначених для продажу	(265) _____
	залишкова вартість основних засобів, утрачених унаслідок надзвичайних подій	(2651) _____

Додаток П

Відомість результатів перевірки процесу нарахування зносу, формування та використання амортизаційного фонду

Нарахування амортизаційних відрахувань			Формування амортизаційного фонду			Використання амортизаційного фонду				Примітки
Облікові дані	Фактичний розрахунок	Відхилення	Облікові дані	Фактичний розрахунок	Відхилення	Облікові дані	Фактичний розрахунок	Відхилення	Підтверджуючий документ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
9685	9685	-	15000	18000	-3000	11000	10000	1000	Акт виконаних робіт, виписка банку	-

Додаток Р

СФГ «Обрій»

_____

підприємство, організація

Типова форма № М-21
ЗАТВЕРДЖЕНА
наказом Мінстату України
від 21.06.96 р. № 193

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 30072467

Код за УКУД **1801008**

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ОПИС № 13

на 19 жовтня 2020 р.

на складі №1

товарно-матеріальних цінностей, що знаходяться

_____

склад, комора

на відповідальному зберіганнізав. складом Коваль О.Т._____

посада, прізвище, ім'я, по батькові

інвентаризація проведена на підставі наказу (розпорядження) від ____18_____ 2020 р. №13_____

№ п/п	Номенклатурний номер	Найменування матеріалів	Розмір (тип)	Сорт або марка	Одиниця виміру	Фактична наявність	Технічний стан	Ступінь зношення	Ціна	Строк використання	Примітка
1.	1276	Плуг ПЛН 5-35	навісний	ПЛН	-	наявний	7/10	0,25	18650	3 роки	-
2.	1392	Трактор МТЗ	колісний	Д-243	-	наявний	4/10	0,78	450721	5 років	-
і т. д. до кінця (ліновка через 16 пунктів)											

Продовження додатку Р

Зворотний бік форми № М-21

Всього за описом порядкових номерів _____два_____ з № _____1276_____ по № _____1392_____

прописом

Голова комісії _____бухлалтер Вартус С. І.

_____

посада, прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Члени комісії: _____інженер-механік Костін В. В.

_____

посада, прізвище, ім'я, по батькові, підпис

_____тракторист Рудик С. Ю.

_____

посада, прізвище, ім'я, по батькові, підпис

__ _____комбайнер Токарчук П. В.

_____

Всі цінності, перелічені в інвентарному описі, комісією перевірені і в моїй присутності прийняті на відповідальне зберігання.

Підпис матеріально відповідальної особи

"19" жовтня2020 р.